Пралетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

30 (7356)
СЕРАДА
14
лютага 1945 г.
Цана 20 кап.

Чырвоная Армія завяршыла разгром акружанаи групіроўкі праціўніка ў Будапешце і тым самым поўнасцю авалодала сталіцай Венгрыі горадам Будапешт — стратэгічна важным вузлом абароны немцаў на шляхах да Вены.

Нашы войскі ўзялі ў палон больш 110.000 салдат і афіцэраў праціўніка.

Слава гераічнай Чырвонай Арміі!

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Камандуючаму войскамі 2-га Украінскага фронта
Маршалу Совецкага Саюза МАЛІНОЎСКАМУ
Начальніку штаба фронта
Генерал-палкоўніку ЗАХАРАВУ
Камандуючаму войскамі 3-га Украінскага фронта
Маршалу Совецкага Саюза ТАЛБУХІНУ
Начальніку штаба фронта
Генерал-лейтэнанту ІВАНОВУ

Войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта, пры садзейнічанні войск 3-га УКРАІНСКАГА фронта, пасля паўтарамесячнай асады і ўпорных баёў у цяжкіх умовах вялікага горада, сёння, 13 лютага, завяршылі разгром акружанай групіроўкі праціўніка ў БУДАПЕШЦЕ і тым самым поўнасцю авалодалі сталіцай ВЕНГРЫІ горадам БУДАПЕШТ — стратэгічна важным вузлом абароны немцаў на шляхах да ВЕНЫ.

У ходзе баёў у горадзе БУДАПЕШЦЕ войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта ўзялі ў палон больш 110.000 салдат і афіцэраў праціўніка на чале з нямецкім камандуючым будапешцкай групы войск генерал-палкоўнікам ПФЕФЕР ВІЛЬДЭНБРУХ і яго штабам, а таксама захапілі вялікую колькасць узбраення і рознай ваеннай маёмасці.

У баях за авалоданне горадам БУДАПЕШТ вызначыліся войскі генерал-маёра АФОНІНА, генерал-лейтэнанта МАНАГАРАЗА, генерал-палкоўніка ШУМІЛАВА, генерал-лейтэнанта ШЛЕМІНА, генерала арміі ЗАХАРАВА, генерал-маёра ФІЛІПОЎСКАГА, генерал-маёра ЛУКІНА, генерал-маёра БІРМАНА, генерал-маёра ДЗЕРАВЯНКА, генерал-маёра КОЛЧУК, генерал-маёра АКІМЕНКА, генерал-маёра ЛАЗЬКО, генерал-лейтэнанта РУБАНЮКА, генерал-маёра ГРЫГАРОВІЧА, генерал-маёра БІРУКОВА, генерал-лейтэнанта ФОМЕНКА, генерал-маёра БОЗРУКА, генерал-лейтэнанта ПЕТРУШЭЎСКАГА, генерал-лейтэнанта ГАРШКОВА, генерал-лейтэнанта ВАСТРУХОВА, генерал-маёра САСЕДАВА, палкоўніка КОЎТУН-СТАНКЕВІЧА, палкоўніка ПЕРАМАНАВА, палкоўніка ЧЭБАТАРОВА, палкоўніка БУРЫКА, палкоўніка ЖАШКО, генерал-маёра ФРАЛОВА, палкоўніка ГУШЧЫНА, генерал-маёра НЕКРАСАВА, палкоўніка БАЛДЫНАВА, генерал-маёра ЛІЛЕНКОВА, палкоўніка БАТЛУКА, генерал-маёра ПАДШЫВАЙЛАВА, палкоўніка ДУНАЕВА, палкоўніка СМІРНОВА, палкоўніка ГАРАБЕЦ, генерал-маёра КАРАМЫШЭВА, генерал-маёра АФОНІНА, палкоўніка ДРЫЧКІНА, генерал-маёра ЦВЕТКОВА, палкоўніка МАШЛЯКА, палкоўніка КУКСА, палкоўніка ПАРФЕНАВА, палкоўніка БРАНСБУРГА, палкоўніка ДЗЕРЗІЯНА, генерал-маёра БУНЯШЫНА, палкоўніка ЧЫЖОВА, палкоўніка СЕРГЕЕВА, палкоўніка НАЙДЫШЭВА, генерал-маёра САКАЛОЎСКАГА, генерал-маёра МАРГЕЛАВА, палкоўніка ЛІРАВА; артылерысты генерал-палкоўніка артылерыі ФОМІНА, генерал-маёра артылерыі ШМАКАВА, генерал-маёра артылерыі КОЦІКАВА, генерал-палкоўніка артылерыі НЕДЗЕЛІНА, генерал-лейтэнанта артылерыі ВАЗНЮКА, генерал-лейтэнанта артылерыі ПЕТРОВА, генерал-маёра артылерыі АЛЕКСЕЕНКА, генерал-маёра артылерыі ЦЫКАЛА, генерал-маёра артылерыі ГУСАРАВА, генерал-маёра артылерыі ІВАНОВА, палкоўніка ВАРАБ'ЁВА, палкоўніка НОВІКАВА, палкоўніка ПАНАМАРОВА, палкоўніка ТРЭХНАВА, палкоўніка АДАМЧЫКА, палкоўніка СТРОКА, інжынер-палкоўніка БРОВАРНІКА, палкоўніка МІРОНАВА, палкоўніка КАРАЦЕЕВА, палкоўніка КРЫЖЭВІЧА, палкоўніка СЕДАША, палкоўніка ПАСТУХА, палкоўніка БАГУШЭВІЧА, палкоўніка ЛУПАКОВА, палкоўніка ГУШЧЫНА, палкоўніка РОДЗІНА, палкоўніка МОТАВА, палкоўніка КАМАРОВА, генерал-маёра артылерыі РАТАВА, генерал-маёра артылерыі БАБРОЎНІКАВА, палкоўніка САЛАЎЁВА, палкоўніка ГРЫШЧАНКА, палкоўніка ЛЕОНАВА, генерал-маёра артылерыі ДАНЬШЫНА, палкоўніка РАШЫЦКАГА, палкоўніка ГОЦАКА, палкоўніка САЛАНСКАГА, палкоўніка ЛУПАКОВА, падпалкоўніка ПАПАЛЗУХІНА, падпалкоўніка МАЦЮХА, падпалкоўніка ТАРАСЕНКА, падпалкоўніка ПАЎЛІКА, падпалкоўніка КАЗЯРЭНКА, падпалкоўніка БРЭЕВА, маёра БАРАДЗІНА, падпалкоўніка ТРОНЕВА, падпалкоўніка САМЧЭНКА, падпалкоўніка ПРОХАРАВА, падпалкоўніка БАРОДЗЬКА, падпалкоўніка ШПЕКА, маёра ВОРАНАВА; танкісты генерал-палкоўніка танкавых войск КУРКІНА, генерал-лейтэнанта танкавых войск АХМАНАВА, генерал-лейтэнанта СВІРЫДАВА, генерал-лейтэнанта РУСІЯНАВА, генерал-маёра танкавых войск ГАВАРУНЕНКА, генерал-маёра танкавых войск КАТКОВА, палкоўніка РУМЯНЦАВА, палкоўніка ТЯГЛАВА, маёра АПАЛОЎНІНА, старшага лейтэнанта ГРЫГОР'ЕВА, капітана ЛАПІНА, капітана КУТУЗАВА; лётчыкі генерал-палкоўніка авіяцыі ГАРУНОВА, генерал-палкоўніка авіяцыі СУДЗЕЦ, генерал-лейтэнанта авіяцыі СЕЛЕЗНЁВА, генерал-маёра авіяцыі КОРСАКАВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі СЦЕПІЧЭВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі ПАДГОРНАГА, генерал-маёра авіяцыі КАМАНІНА, генерал-лейтэнанта авіяцыі ТОЛСЦІКАВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі ТУПІКАВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі ЛОГІНАВА, генерал-лейтэнанта авіяцыі СЧОТЧЫКАВА, генерал-маёра авіяцыі ЛЕБЕДЗЕВА, генерал-маёра авіяцыі БЕЛІЦКАГА, генерал-маёра авіяцыі ТІШЧЭНКА, палкоўніка РАМАНАВА, палкоўніка ЧАНПАЛАВА, палкоўніка ШУЦЕЕВА, палкоўніка ЧЫЖЫКАВА, палкоўніка САПРЫКІНА, палкоўніка СЕМЕНЕНКА, палкоўніка ЮДАКОВА, палкоўніка ТАРАНЕНКА, палкоўніка ГЕЙБО, палкоўніка ТЕРАХАВА, палкоўніка ІВАНОВА, палкоўніка НЕДАСЕКІНА, палкоўніка ДЗЕМЕНЦЬЕВА, палкоўніка СМІРНОВА, падпалкоўніка ШАЦІЛІНА; сапёры генерал-лейтэнанта інжынерных войск ЦЫРЛІНА, генерал-палкоўніка інжынерных войск КОТЛЯРА, генерал-маёра інжынерных войск ПЛЯСКІНА, генерал-маёра інжынерных войск ІГНАТАВА, генерал-маёра інжынерных войск ВАСІЛЬЕВА, генерал-маёра тэхнічных войск КОСЕНКА, палкоўніка МАЛАВА, генерал-маёра інжынерных войск ТЮЛЕВА, палкоўніка КАВАЛЕНКА, палкоўніка ПАЎЛАВА, палкоўніка НАСОНАВА, палкоўніка ЗАГРЭБІНА, палкоўніка БАБУРЫНА, палкоўніка КАЛІНІЧЭНКА, палкоўніка НОМІНАСА, падпалкоўніка ФАМІНЫХ, падпалкоўніка ШЭЛУДЗЬКО, падпалкоўніка ЯГОДЗІНА, маёра МАРКАВА, інжынер-маёра ДЗЮКАВА, падпалкоўніка АНСАУРАВА, маёра ФОМЕНКА, інжынер-падпалкоўніка РАГОЗІНА, падпалкоўніка КАРНЕЕВА; сувязісты генерал-лейтэнанта войск сувязі ЛЕОНАВА, генерал-лейтэнанта войск сувязі КАРАЛЁВА, палкоўніка БАРЫСЕНКА, генерал-маёра авіяцыі МАРОЗАВА, падпалкоўніка РЭВА, падпалкоўніка ЖЫЦА, падпалкоўніка АГУПАВА, маёра ТОЛСТЫ, палкоўніка дзяржаўнай бяспекі КАРПАВА, палкоўніка ЕГОРАВА, палкоўніка КАТКОВА; часці і караблі Дунайскай Ваеннай Флатыліі контр-адмірала ХАЛАСЦЯКОВА, капітана 2 ранга ДЗЕРЖАВІНА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне горадам БУДАПЕШТ, прадставіць да прысваення найменавання «БУДАПЕШЦКІХ» і да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 13 лютага, у 21 гадзіну сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе доблесным войскам 2-га і 3-га УКРАІНСКІХ франтоў, якія авалодалі сталіцай Венгрыі горадам БУДАПЕШТ, — дваццаццю чатырма артылерыйскімі залпамі з трохсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯЎЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за авалоданне БУДАПЕШТАМ.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

13 лютага 1945 года.
№ 277.

КІРАЎЦЫ РЫХТУЮЦЦА ДА ГАДАВІНЫ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Калектыў мінскага завода імені Кірава рыхтуецца да сустрэчы 27-й гадавіны Чырвонай Арміі. Арганізуецца збор падарункаў для воінаў Беларускіх франтоў. 25 сем'яў франтавікоў забяспечаны палівам. Для дзесяткаў сем'яў адрамантаваны кватэры.

50 камсамольцаў і несаюзнай моладзі завода ў часць 27-й гадавіны Чырвонай Арміі сталі донарамі.

(БЕЛТА).

Настаў час адплаты!

Увесь свет слухаў учора гістарычнае паведамленне аб рашэнні кіраўнікоў трох вялікіх дзяржаў, якія намецілі на сваёй нарадзе ў Крыму шляхі канчатковага і хутчэйшага разгрому гітлераўскай Германіі і папярэджання нямецкай агрэсіі ў будучым.

Гэтыя рашэнні ўвойдуць залатой старонкай у гісторыю чалавецтва. Яны кладуць эпоху ў слаўнай барацьбе народаў супроць гітлераўскай тыраніі, самага жудаснага і злоснага ворага культуры, навукі, асветы — супроць гітлераўскіх катаў і мракабесаў.

Нямецкія фашысты імкнуліся пераўтварыць увесь свет у царства адзічання, кінуць у свае варварскія кастры культурныя каштоўнасці, якія чалавецтва накапіла ў вяках. Яны палілі бібліятэкі, музеі, лабараторыі, катавалі, мучылі і забівалі мільёны заняволеных людзей.

Свет выратаван гераізмам Чырвонай Арміі, геніяльнай стратэгіяй Вялікага Сталіна. Нашы гераічныя воіны сумесна з доблеснымі саюзнымі войскамі паставілі Германію на край катастрофы і сёння наступаюць па нямецкай зямлі.

Прыйшоў час адплаты!

Мы з радасцю даведаліся, што кіраўнікі трох саюзных дзяржаў дагаварыліся аб поўным пакаранні гітлераўскіх злачынцаў, аб кампенсацыі саюзным краінам страт, якія прычыніла ім нямецкая агрэсія.

Вучоныя СССР, як і ўвесь совецкі народ, сустрэлі гэтыя рашэнні з гарачым натхненнем. Совецкія вучоныя прыкладуць усе свае сілы, веды і вопыт для таго, каб хутчэй залячыць раны, нанесеныя нашай краіне гітлераўцамі, для таго, каб зрабіць нашу Радзіму яшчэ больш цудоўнай, квітнеючай, магутнай і несакрушымай.

Акадэмік В. Л. КАМАРОЎ,
прэзідэнт Акадэміі Навук Саюза ССР.

БЛІЗКІ ДЗЕНЬ НАШАЙ КАНЧАТКОВАЙ ПЕРАМОГІ

З вялікай радасцю сустрэлі працоўныя сталіцы Совецкай Беларусі—Мінска паведамленне аб Крымскай канферэнцыі і выніках яе работы. На ўсіх прадпрыемствах адбываюцца чыткі гэтага выдатнага гістарычнага дакумента, у якім главы трох саюзных дзяржаў усяму свету паведамілі аб сваім няўхільным рашэнні — як мага хутчэй канчаткова разграміць гітлераўскую Германію.

Чыткі матэрыялу аб канферэнцыі кіраўнікоў трох саюзных дзяржаў—Совецкага Саюза, Злучаных Штатаў Амерыкі і Вялікабрытаніі — адбыліся на заводах імені Мяснікова, імені Тэльмана і многіх другіх. Пасля чыткі заявы трох глаў саюзных урадаў на заводзе імені Мяснікова выступіў слесар-стахановец тав. Рак, які выканаў ужо 2 месячныя нормы. Ён заявіў:

— Цяпер ужо дзень нашай канчатковай перамогі зусім блізкі. Главы трох саюзных урадаў на канферэнцыі ў Крыму дагаварыліся аб нанясенні апошняга рашучага ўдару ў сэрца Германіі. Гэтае паведамленне натхняе нас на новыя працоўныя подвігі. Я бяру абавязацельства яшчэ больш павысіць прадукцыйнасць працы.

Завод імені Мяснікова ў адказ на поспехі слаўнай Чырвонай Арміі ўзяў абавязацельства выканаць месячнае заданне да 27-й гадавіны Чырвонай Арміі на 160 процантаў. Калектыў завода выконвае дадзенае слова. На 12 лютага завод выканаў на 80 процантаў месячны план. Пасля чыткі гістарычнага дакумента ўсе рабочыя ўзялі на сябе новыя, павышаныя абавязацельствы.

Рабочыя і служачыя сталіцы поўны энергіі і жадання ўсімі сіламі дапамагчы гераічнай Чырвонай Арміі хутчэй выканаць яе гістарычную місію — канчаткова разграміць гітлераўскую Германію.

Пагадненне паміж саюзнымі дзяржавамі на справах ваеннапалонных і грамадзянскіх асоб гэтых дзяржаў

На Крымскай канферэнцыі мелі месца перагаворы паміж брытанскай, амерыканскай і совецкай дэлегацыямі для заключэння вычэрпваючага пагаднення адносна мерапрыемстваў для абароны, утрымання і рэпатрыяцыі ваеннапалонных і грамадзянскіх асоб Вялікабрытаніі, Совецкага Саюза і Злучаных Штатаў Амерыкі, вызваленых саюзнымі ўзброенымі сіламі, уступаючымі цяпер у Германію. Тэксты падпісаных 11 лютага Пагадненняў паміж СССР і Вялікабрытаніяй і паміж СССР і Злучанымі Штатамі Амерыкі аднолькавы. Пагадненне паміж Совецкім Саюзам і Вялікабрытаніяй было падпісана В. М. Молатавым і панам Ідэнам. Пагадненне паміж Совецкім Саюзам і Злучанымі Штатамі Амерыкі падпісалі генерал-лейтэнант Грызлоў і генерал Дзін.

У адпаведнасці з гэтымі Пагадненнямі, да таго часу, пакуль не будуць вылучаны транспартныя сродкі для рэпатрыяцыі грамадзян саюзнікаў, кожны саюзнік будзе прадастаўляць харчаванне, адзежу, медыцынскае абслугоўванне і задавальняць іншыя патрэбы грамадзян другіх саюзнікаў. Совецкія афіцэры будуць дапамагаць брытанскім і амерыканскім уладам у іх задачы абслугоўвання совецкіх грамадзян, вызваленых брытанскімі і амерыканскімі ўзброенымі сіламі на працягу перыяду часу, калі яны будуць знаходзіцца на кантыненце Еўропы або ў Злучаным Каралеўстве, чакаючы транспарта для перавозкі іх дамоў. У абслугоўванні брытанскіх падданых і амерыканскіх грамадзян Совецкаму ўраду будуць дапамагаць брытанскія і амерыканскія афіцэры.

Паколькі цяпер дасягнута Пагадненне, тры Урады абавязваюцца аказваць усялякую дапамогу, сумяшчальную з патрабаваннямі вядзення ваенных аперацый, у мэтах забеспячэння хуткай рэпатрыяцыі ўсіх гэтых ваеннапалонных і грамадзянскіх асоб.

ГІСТАРЫЧНЫЯ РАШЭННІ КРЫМСКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

За апошнія 8 дзён у Крыму вяла работы канферэнцыя кіраўнікоў трох саюзных дзяржаў. Гэтая канферэнцыя стаіць у цэнтры ўвагі ўсяго свету.

Крымская канферэнцыя ўвойдзе ў гісторыю вызваленчай вайны супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, як гістарычная дэманстрацыя цеснага баявога супрацоўніцтва вялікіх дэмакратычных дзяржаў у перыяд, калі вайна ўступіла ў сваю канчатковую фазу.

Толькі 14 месяцаў аддзяляюць нас ад канферэнцыі кіраўнікоў дэмакратычных дзяржаў у Тэгеране.

За гэты кароткі тэрмін свет меў магчымасць пераканацца ў тым, якую рашаючую ролю ў справе выратавання ад гітлераўскай чумы адыгралі баявое супрацоўніцтва і ўзгодненасць дзеянняў вялікіх дэмакратычных дзяржаў. Гітлераўская Германія, якая заняволіла 10 дзяржаў Еўропы, адкінута за гэтыя 14 месяцаў у сваё звярынае логава.

Пабеданосная Чырвоная Армія-вызваліцельніца, пад геніяльным кіраўніцтвам вялікага правадыра і палкаводца таварыша Сталіна, поўнасцю ачысціла ад нямецкіх захопнікаў землі Совецкага Саюза, Польшчы, значную частку Чэхаславакіі. Нямецкія войскі выгнаны з тэрыторыі Румыніі, Балгарыі, Фінляндыі, большай часткі Венгрыі. Чырвоная Армія перанесла вайну на нямецкую зямлю. І сёння яна наносіць удар за ўдарам па самых важных жыццёвых цэнтрах гітлераўскай Германіі.

У сваю чаргу арміі нашых саюзнікаў выкінулі нямецкія полчышчы з тэрыторыі Францыі, Бельгіі, часткі Галандыі і прадаўжаюць цяпер іх цясніць на нямецкай зямлі. Усё цясней і цясней сціскаюцца клешчы саюзных армій вакол фашысцкай бярлогі.

Гітлераўская Германія страціла ў ходзе вайны рашаючыя стратэгічныя плацдармы і харчовыя крыніцы. Яна пакінута ўсімі яе еўрапейскімі саюзнікамі, яна выклікала ўсеагульную нянавісць да сябе. Яна адчувае непераадольныя цяжкасці з людскімі рэзервамі, з крыніцамі стратэгічнай сыравіны. Такі баланс, з якім гітлераўцы ўступілі ў апошнюю фазу вайны. Крымская канферэнцыя вызначыла планы па канчатковаму разгрому гітлераўскай Германіі. Саюзныя арміі і ваенна-паветраныя сілы саюзнікаў на аснове больш цеснай, чым гэта было калі-небудзь раней, каардынацыі ваенных намаганняў нанясуць у поўнасцю ўзгодненыя тэрміны яшчэ больш магутныя ўдары ў сэрца Германіі, удары з усхода, з захада, з поўначы і поўдня. Цеснае супрацоўніцтва, дасягнутае на канферэнцыі паміж штабамі трох саюзных дзяржаў, павядзе да паскарэння канца вайны.

Нацысцкая Германія асуджана. Яе супраціўленне безнадзейна.

«Германскі народ, прабуючы прадаўжаць сваё безнадзейнае супраціўленне, толькі робіць для сябе больш цяжкай цану свайго паражэння».

Гістарычнае значэнне Крымскай канферэнцыі заключаецца ў тым, што яна не толькі вызначыла тэрміны, размеры і каардынацыю новых і яшчэ больш магутных удараў у сэрца Германіі, але і распрацавала неабходныя ўмовы, якія зрабілі-б немагчымым рэцыдыў новага разбойніцкага нападу германскага мілітарызма на міралюбівыя народы. Нямецкія мілітарысты разлічваюць, што, накшталт таго, як гэта было пасля вайны 1914—1918 гг., яны змогуць зноў сабраць сілы, каб парушыць мір усяго свету. Выражаючы волю ўсяго свабодалюбівага чалавецтва, кіраўнікі трох саюзных дзяржаў заявілі на Крымскай канферэнцыі:

«Нашай няўхільнай мэтай з'яўляецца знішчэнне германскага мілітарызма і нацызма і стварэнне гарантыі ў тым, што Германія ніколі больш не будзе ў стане парушыць мір усяго свету». У раздзеле «Акупацыя Германіі і кантроль над ёю» дана праграма мерапрыемстваў, якую будзе вітаць усё перадавое чалавецтва.

Вайна ідзе хуткімі крокамі да канца. Тым большае значэнне набываюць пытанні пасляваеннага міру і бяспекі. Рашэнні Крымскай канферэнцыі па гэтых пытаннях выключна важныя для будучага лёсу чалавецтва. Гэтыя рашэнні маюць сваёй мэтай папярэджанне ў далейшым агрэсіі і ўстараненне «палітычных, эканамічных і сацыяльных прычын вайны шляхам цеснага і сталага супрацоўніцтва ўсіх міралюбівых народаў».

Саюзныя дзяржавы прынялі на Крымскай канферэнцыі «Дэкларацыю аб вызваленай Еўропе». Гэта Дэкларацыя прадугледжвае «ўзгадненне палітыкі трох дзяржаў і сумесныя іх дзеянні ў вырашэнні палітычных і эканамічных праблем вызваленай Еўропы ў адпаведнасці з дэмакратычнымі прынцыпамі». Канферэнцыя трох саюзных дзяржаў падвергла таксама абмеркаванню пытанне аб Польшчы, пытанне аб Югаславіі. Тры саюзныя дзяржавы зноў пацвердзілі агульнае жаданне «бачыць устаноўленай моцную, свабодную, незалежную і дэмакратычную Польшчу». У сучасны момант у Польшчы ў выніку поўнага вызвалення яе Чырвонай Арміяй стварылася новае становішча, у сувязі з чым паўстала пытанне аб рэарганізацыі дзеючага цяпер у Польшчы Часовага Урада на больш шырокай дэмакратычнай базе.

Рашэнні Крымскай канферэнцыі маюць сапраўды гістарычнае значэнне. Яе вынікі праявяцца ў хуткім завяршэнні разгрому гітлераўскай Германіі і ў далейшай сумеснай рабоце трох вялікіх дзяржаў па стварэнню моцнага пасляваеннага міру.

Інтарэсы трывалага і працяглага міру і бяспекі патрабуюць, каб дасягнутае ва ўмовах вайны супрацоўніцтва і ўзаемаразуменне паміж трыма саюзнымі дзяржавамі ўмацоўвалася і далей ва ўмовах міру. Крымская канферэнцыя падкрэсліла з усёй сілай рашаючае значэнне адзінства ў арганізацыі міру, як і ў вядзенні вайны. «Толькі пры прадаўжаючымся і растучым супрацоўніцтве і ўзаемаразуменні паміж нашымі трыма краінамі і паміж усімі міралюбівымі народамі можа быць рэалізавана вышэйшае імкненне чалавецтва—трывалы і працяглы мір».

Крымская канферэнцыя зноў пацвердзіла той факт, што саюз трох вялікіх дзяржаў мае не толькі сваё гістарычнае ўчора, сваё пабеданоснае сёння, але і сваё вялікае заўтра.

(З перадавога артыкула «Праўды» за 13 лютага 1945 г.).

11 лютага намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР тав. Н. Я. Наталевіч уручыў ордэны групе партыйных і совецкіх работнікаў БССР, узнагароджаных Урадам СССР за паспяховае выкананне дзяржаўнага плана хлебанарыхтовак 1944 года. Злева ўзнагароджаныя (у першым радзе): Старшыня Совета Народных Камісараў БССР тав. П. К. Панамарэнка, сакратар ЦК КП(б)Б тав. Н. В. Кісялёў, намеснік Старшыні СНК БССР тав. П. А. Лявіцкі.

Фота А. Карніцкага.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 13 ЛЮТАГА

Войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта, пры садзейнічанні войск 3-га УКРАІНСКАГА фронта, пасля паўтарамесячнай асады і ўпорных баёў у цяжкіх умовах вялікага горада, 13 лютага завяршылі разгром акружанай групіроўкі праціўніка ў БУДАПЕШЦЕ і тым самым поўнасцю авалодалі сталіцай Венгрыі горадам БУДАПЕШТ—стратэгічна важным вузлом абароны немцаў на шляхах да ВЕНЫ.

У ходзе баёў у горадзе БУДАПЕШЦЕ войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта ўзялі ў палон больш 110.000 салдат і афіцэраў праціўніка на чале з нямецкім камандуючым будапешцкай групы войск генерал-палкоўнікам ПФЕФЕР ВІЛЬДЭНБРУХ і яго штабам, а таксама захапілі наступныя трафеі—самалётаў—15, танкаў і самаходных гармат—269, гармат — 1.257, мінамётаў — 476, кулямётаў — 1.431, бронемашын і бронетранспарцёраў — 83, аўтамашын — 5.153, матацыклаў — 1.326, [illegible]

[illegible]

ВЯЛІКАЯ СІЛА КАЛГАСНАГА ЛАДУ

(Да 10-годдзя II з'езда калгаснікаў-ударнікаў)

Н. АНІСІМАЎ

11 лютага 1935 г. у Маскве, у Вялікім Крэмлёўскім палацы, адбыўся Усесаюзны з'езд калгаснікаў-ударнікаў, лепшых прадстаўнікоў калгаснай вёскі. З усіх куткоў нашай вялікай Радзімы на з'езд сабраліся праслаўленыя майстры сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Гэты з'езд меў выключнае значэнне ў гісторыі калгаснага будаўніцтва. Ён аказаў рашаючы ўплыў на далейшае развіццё калгаснага ладу і арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне калгасаў. У дні Айчыннай вайны совецкага народа з нямецка-фашысцкімі захопнікамі з асаблівай яркасцю праявілася вялікая сіла калгаснага ладу, бязмежная любоў калгаснікаў да Радзімы.

Калгасы ўжо тады, да дня з'езда, еднали 80 процантаў усіх сялянскіх гаспадарак, накапілі вопыт у рабоце, вырасцілі выдатных арганізатараў. Новы статут сельскагаспадарчай арцелі, абмеркаваннем якога займаўся з'езд, павінен быў абагуліць вопыт перадавых арцелей і вызначыць шляхі і сродкі далейшага ўмацавання ўсіх калгасаў. Кіраўнікі партыі і ўрада на чале з таварышом Сталіным удзялілі выключную ўвагу з'езду ўдарнікаў і прынялі актыўны ўдзел у яго рабоце. Таварыш Сталін у сваіх выступленнях на паседжаннях камісіі па выпрацоўцы прыкладнага статута высунуў і абгрунтаваў усе важнейшыя палажэнні гэтага новага статута, які набыў пасля яго зацвярджання Советам Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральным Камітэтам ВКП(б) сілу закона.

Асноўны закон калгаснага жыцця—Прыкладны статут—атрымаў у народзе назву Сталінскага статута. У гэтым заключан глыбокі сэнс. З іменем вялікага Сталіна звязана ўся гісторыя ўзнікнення калектывізацыі, перамога і таржаство калгаснага ладу. Развіўшы кааператыўны план Леніна, таварыш Сталін ператварыў яго прынцыпы ў жыццё і распрацаваў вучэнне аб суцэльнай калектывізацыі і ліквідацыі на яе аснове кулацтва як класа. Таварыш Сталін паказаў, што асноўным і галоўным звяном калгаснага будаўніцтва на сучасным этапе з'яўляецца сельскагаспадарчая арцель, як найбольш правільная і зразумелая сялянам форма.

У аснову статута сельгасарцелі пакладзен сталінскі прынцып правільнага спалучэння грамадскіх інтарэсаў калгаснікаў з іх асабістымі інтарэсамі. Прынцыпе статута знаменавала сабой прызнанне працоўным совецкім сялянствам правільнасці калгаснага шляху. «Калгасны шлях,—гаворыцца ў 1-м пункце статута,—шлях сацыялізма ёсць адзіна правільны шлях для працоўных сялян. Члены арцелі абавязваюцца ўмацоўваць сваю арцель, працаваць чэсна, дзяліць калгасныя прыбыткі па працы, ахоўваць грамадскую ўласнасць, берагчы калгаснае дабро, берагчы трактары і машыны, устанавіць добры догляд каня, выконваць заданні сваёй рабоча-сялянскай дзяржавы,—і такім чынам зрабіць свой калгас большэвіцкім, а ўсіх калгаснікаў—заможнымі».

Арцель—сацыялістычная форма гаспадаркі. У яе няма прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці. Грамадская гаспадарка калгаса, яго ўмацаванне і развіццё з'яўляецца асноўнай крыніцай павелічэння арцельнага багацця і няўхільнага росту заможнага і культурнага жыцця калгаснікаў. Дабрабыт кожнай калгаснай сям'і залежыць ад грамадскай гаспадаркі. Статут патрабуе ад кожнай арцелі, ад усіх калгаснікаў, каб яны працавалі па плану, умацоўвалі і памнажалі сацыялістычную ўласнасць, штогод папаўнялі непадзельныя фонды, расшыралі пасеўныя плошчы, павышалі ўраджайнасць, стваралі жывёлагадоўчыя фермы, акуратна выконвалі ўсе абавязацельствы перад сваёй сацыялістычнай Радзімай.

Але побач з галоўным і рашаючым—грамадскай гаспадаркай—статут дазваляе калгаснікам мець асабістую падсобную гаспадарку. Размеры прысядзібнай зямлі і нормы жывёлы ў асабістым карыстанні калгаснікаў прадугледжваюцца статутам у залежнасці ад мясцовых, гаспадарчых умоў.

Таварыш Сталін, абгрунтоўваючы на паседжанні камісіі з'езда прынцып спалучэння асабістых інтарэсаў калгаснікаў з грамадскімі інтарэсамі калгасаў, гаварыў:

«Калі ў вас у арцелі няма яшчэ багацця прадуктаў і вы не можаце даць паасобным калгаснікам, іх сем'ям усё, што ім патрэбна, то калгас не можа ўзяць на сябе, каб і грамадскія патрэбы задавальваць і асабістыя. Тады лепш сказаць прама, што вось такая-то галіна работы—грамадская, а такая-то — асабістая. Лепш дапусціць прама, адкрыта і чэсна, што ў калгаснага двара павінна быць свая асабістая гаспадарка, невялікая, але ўласная. Лепш выходзіць з таго, што ёсць арцельная гаспадарка, грамадская, вялікая, буйная, і рашаючая, неабходная для задавальнення грамадскіх патрэб, і ёсць побач з ёю невялікая ўласная гаспадарка, неабходная для задавальнення асабістых патрэб калгасніка. А калі ёсць сям'я, дзеці, асабістыя патрэбы і асабістыя густы, то з гэтым нельга не лічыцца. І вы не маеце права не лічыцца з асабістымі бытавымі інтарэсамі калгаснікаў. Без гэтага немагчыма ўмацоўваць калгасы. Спалучэнне асабістых інтарэсаў калгаснікаў з грамадскімі інтарэсамі калгасаў—вось дзе ключ умацавання калгасаў». Гэтыя ўказанні таварыша Сталіна ляглі ў аснову Прыкладнага статута сельскагаспадарчай арцелі.

Вялікі раздзел у статуце сельскагаспадарчай арцелі займае пытанне аб зямлі. У ім запісана адна з важнейшых заваёў Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі—тое, аб чым вякамі марылі сяляне. «Зямля, якую займае арцель (як і ўсякая другая зямля ў СССР), ёсць агульнанародная дзяржаўная ўласнасць, — гаворыцца ў статуце.—Яна, згодна законаў рабоча-сялянскай дзяржавы, замацоўваецца за арцеллю ў бестэрміновае карыстанне, гэта значыць навечна, і не падлягае ні куплі-продажу, ні здачы арцеллю ў арэнду».

Перад вайной наша совецкае сялянства, аб'еднанае ў калгасы, мела 488 мільёнаў гектараў зямлі, тады як пры царскім ладзе ў беднякоў і серадднякоў было толькі 134 мільёны гектараў. Статут арцелі абавязвае калгаснікаў правільна скарыстоўваць зямлю, уводзіць правільныя севазвароты, прымяняць перадавую агратэхніку, няўхільна павышаць ураджайнасць калгасных палёў, павышаць кваліфікацыю калгаснікаў. Ён патрабуе, каб калгаснікі, як зяніцу вока, ахоўвалі калгаснае дабро, працавалі чэсна і строга захоўвалі дысцыпліну працы. Статут вучыць правільнай арганізацыі працы, указвае, як улічыць гэтую працу, як размеркаваць калгасныя прыбыткі ў адпаведнасці з выпрацоўкай кожнага калгасніка, якая вылічаецца працаднямі.

Вышэйшым органам арцелі, згодна статута, з'яўляецца агульны сход, які выбірае для кіраўніцтва справамі арцелі праўленне, старшыню, а таксама рэвізійную камісію для кантролю за гаспадарча-фінансавай дзейнасцю праўлення. Такі кароткі змест статута сельскагаспадарчай арцелі.

Таварыш Сталін назваў гэты статут вышэйшым законам, асноўным законам пабудовы новага грамадства ў вёсцы. Большэвіцкая партыя і совецкі ўрад нястомна выхоўваюць калгасныя масы, кіраўнікоў калгасаў, партыйных і совецкіх арганізацый у духу найстражэйшага захавання гэтага закона калгаснага жыцця. Галоўным прынцыпам калгаснага ладу з'яўляецца развіццё і ўмацаванне грамадскай калгаснай уласнасці. Толькі на гэтай аснове і магчым далейшы ўздым культурнага і заможнага жыцця калгаснікаў. XVIII з'езд ВКП(б) і паследваўшыя за ім рашэнні партыі і ўрада—«Аб мерах аховы грамадскіх зямель калгасаў ад разбазарвання» (27 мая 1939 г.), «Аб мерапрыемствах па развіццю грамадскай жывёлагадоўлі ў калгасах» (8 ліпеня 1939 г.), пастанова «Аб дадатковай аплаце працы калгаснікаў за павышэнне ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур і падняцце прадуктыўнасці жывёлагадоўлі» намецілі разгорнутую праграму далейшага ўздыму і ўсебаковага развіцця калгаснай гаспадаркі. Усе гэтыя пастановы накіраваны на ўмацаванне грамадскай уласнасці калгасаў, на далейшае ўмацаванне калгаснага ладу.

Прайшоўшае пасля II з'езда калгаснікаў-ударнікаў дзесяцігоддзе паказала, што калгасы, кіруючыся Сталінскім статутам, дабіліся бурнага росквіту ўсіх галін сваёй гаспадаркі. У вёсцы канчаткова ўмацаваўся калгасны лад, зніклі беднасць і незабяспечанасць. «Паявіліся мільёны калгасных двароў, атрымаўшых за год ад 500 да 1.500 пудоў збожжа ў зерневых раёнах, атрымаўшых дзесяткі тысяч рублёў гадавога прыбытку ў бавоўняных, бураковых, ільняных, жывёлагадоўчых, вінаробчых, цытрусавых, пладагародніных раёнах. Калгасы сталі заможнымі» (Кароткі курс гісторыі ВКП(б).

Сацыялістычная сістэма гаспадаркі з'яўляецца ў нашай краіне адзінай формай земляробства. На базе соўгасаў і калгасаў сельская гаспадарка СССР стала самай буйнай і самай механізаванай сельскай гаспадаркай у свеце. Лік машынна-трактарных станцый у 1940 годзе дасягаў амаль 7 тысяч, на соўгасных і калгасных палях працавала 523 тысячы трактараў і 182 тысячы камбайнаў. Сельская гаспадарка стала высокатаварнай, высокапрадуктыўнай. Дастаткова сказаць, што таварнасць збожжавай прадукцыі з 26 процантаў у 1913 годзе павялічылася к 1938 году да 40 процантаў. Таварная прадукцыя бавоўны за гэты перыяд вырасла ў 3,6 раза, цукровых буракоў—у паўтара, бульбы—у 1,7, малака—у 1,6 і воўны—у 1,2 раза. Штогодняя вытворчасць збожжа напярэдадні вайны дасягнула 7 і больш мільярдаў пудоў замест 4,5 мільярда пудоў, якія здабываліся ў дарэвалюцыйнай Расіі. На аснове калектывізацыі прадукцыйнасць працы ў сельскай гаспадарцы паднялася ўдвая-утрая ў параўнанні з працай у аднаасобнай гаспадарцы. За годы сталінскіх пяцігодак былі значна расшыраны пасеўныя плошчы ўсіх сельскагаспадарчых культур, павышана іх ураджайнасць, павялічылася пагалоўе жывёлы на калгасных фермах і паднялася яе прадуктыўнасць.

З перамогай калгаснага ладу ў корані змянілася ўсё жыццё совецкага сялянства. Яно назаўсёды вызвалілася ад эксплаатацыі, прыгнечання і беднасці. Яно пазбавілася ад былога невуцтва і бескультур'я. У вёсцы не стала памешчыкаў і кулакоў, купцоў і хабарнікаў, якія маглі-б эксплаатаваць сялян. Выраслі шматлікія новыя кадры, якіх не ведала старая вёска. Ужо ў 1938 годзе налічвалася 943 тысячы трактарыстаў, 247 тысяч камбайнераў і камбайнерак, 214 тысяч шофераў, 120 тысяч трактарных брыгадзіраў, 40 тысяч механікаў. У калгасах было 529 тыс. брыгадзіраў паляводчых брыгад, 250 тысяч загадчыкаў калгаснымі жывёлагадоўчымі фермамі і брыгадзіраў ферм. Сельскагаспадарчая калектыўная праца, аснованая на перадавой сучаснай тэхніцы, усё больш ператваралася ў разнавіднасць індустрыяльнай працы. Расшыралася сетка клубаў і школ, навучальных і навукова-даследчых устаноў, павялічыўся выпуск кніг для вёскі. Газета і радыё моцна ўвайшлі ў быт калгаснікаў. Усесаюзная сельскагаспадарчая выстаўка ў 1939—1941 гг. з выключнай яркасцю паказала таржаства калгаснага ладу, яго сілу і моц, росквіт культурнага і заможнага жыцця сялянства ва ўсіх брацкіх рэспубліках Саюза ССР ...«Совецкае сялянства,—гаварыў таварыш Сталін,—гэта зусім новае сялянства, падобнага якому яшчэ не ведала гісторыя чалавецтва».

Такім чынам, у нашай краіне яшчэ напярэдадні вайны, па заветах Леніна, пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна была завершана калектывізацыя сельскай гаспадаркі. Ленінска-сталінскі кааператыўны план быў ажыццёўлен. Сельская гаспадарка СССР дзякуючы клопатам большэвіцкай партыі ператварылася ў самую перадавую, высокакультурную гаспадарку, якая задавальняе ўсе патрэбы дзяржавы і насельніцтва краіны ў прадуктах харчавання, а прамысловасць поўнасцю забяспечвалася сельскагаспадарчай сыравінай. Усё гэта садзейнічала ўмацаванню абароназдольнасці, ваеннай магутнасці краіны сацыялізма.

Цяпер для ўсіх зусім ясна, што весці вайну такога маштаба, як Вялікая Айчынная вайна, базіруючыся на адсталую, раздробленую індывідуальную сялянскую гаспадарку, было-б немагчыма. У першую сусветную вайну 1914—1918 гг. сельская гаспадарка царскай Расіі не здолела пераадолець паўстаўшыя перад ёю цяжкасці. Пасеўныя плошчы толькі за першыя два годы вайны скараціліся на 12,6 мільёна гектараў. Вытворчасць збожжавых культур на тэрыторыі цяперашняй РСФСР знізілася з 4,6 мільярда ў 1913 годзе да 3,3 мільярда пудоў у 1916 годзе, гэта значыць на 28,3 процанта. Пагалоўе жывёлы толькі за першы год вайны скарацілася на 17 процантаў.

Зусім іншае становішча ў цяперашняй вайне, калі совецкая краіна ў выніку ажыццяўлення ленінска-сталінскай палітыкі стала магутнай індустрыяльнай і калгаснай дзяржавай. Хоць у выніку вайны ў вёсцы стала менш машын і цяглавых рэсурсаў, а таксама паменшылася колькасць рабочай сілы, калгаснае сялянства з чэсцю вытрымала ўсе выпрабаванні і цяжары вайны. «Усё для фронта, усё для перамогі»—пад гэтым лозунгам працуюць мільёны калгаснікаў і калгасніц на палях і фермах, бесперапынна забяспечваючы фронт і краіну прадуктамі харчавання, а прамысловасць—сыравінай.

У дні Вялікай Айчыннай вайны калгасы з'явіліся моцнай апорай фронта, нашай роднай Чырвонай Арміі. За гэтыя годы не толькі не адбылося заняпаду сельскай гаспадаркі, а наадварот, калгасная вытворчасць прадаўжае паспяхова развівацца. У многіх абласцях, краях і рэспубліках за час вайны значна расшыраны пасеўныя плошчы, павышана ўраджайнасць сельскагаспадарчых культур. Калгасы тылавых і вызваленых раёнаў толькі ў 1944 годзе расшырылі пасеўную плошчу на 9,6 мільёна гектараў. Уся ўборачная плошча ў 1944 годзе павялічылася на 12 мільёнаў гектараў. У тым-жа годзе МТС правялі трактарных работ (без малацьбы) у цэлым па Саюзу на 12 мільёнаў гектараў больш, чым у 1943 годзе. За тры годы вайны падрыхтавана больш 1.857 тысяч чалавек механізатарскіх кадраў, з якіх звыш мільёна складаюць жанчыны.

Калгасы акуратна выконваюць усе свае абавязацельствы перад дзяржавай, яны даюць таксама звыш плана мільёны пудоў хлеба, бульбы і гародніны. Аб тым, як працуюць калгасы ў дні вайны, можна бачыць на прыкладзе калгаса «Перамога», Вурнарскага раёна, Чувашскай АССР. Вытворчасць сельскагаспадарчых прадуктаў за годы вайны ў гэтым калгасе значна перавысіла даваенны ўзровень. Калі ў перыяд 1938—1940 гг. прадукцыя збожжавых склала 19.457 цэнтнераў, то за тры ваенныя годы (1941—1943) калгас сабраў 23.850 цэнтнераў. Прырост дасягае 23 процантаў і адбыўся ён як за кошт расшырэння пасеўных плошчаў, так і дзякуючы павышэнню прадуктыўнасці паляводства. Ураджайнасць збожжавых культур за гэты час з 10,8 цэнтнера вырасла да 11,9 цэнтнера на гектар. Значна павялічыў калгас і здачу хлеба дзяржаве. За тры даваенныя годы ён здаў дзяржаве па ўсіх відах абавязацельстваў 4.186 цэнтнераў збожжавых культур, а за тры годы вайны—7.841 цэнтнер, гэта значыць амаль у два разы больш. Значна павялічылася таксама і пагалоўе жывёлы і прадуктыўнасць жывёлагадоўлі. Такіх поспехаў арцель дабілася дзякуючы самаадданай працы калгаснікаў і калгасніц, дзякуючы строгаму ажыццяўленню статута сельскагаспадарчай арцелі як у мірны час, так і ў дні вайны.

«Чырвоная Армія на чацвертым годзе вайны,—гаварыў таварыш Сталін,—дзякуючы клопатам калгаснага сялянства, не адчувае недахопу ў прадавольстве. Калгаснікі і калгасніцы забяспечваюць рабочых і інтэлігенцыю прадавольствам, а прамысловасць сыравінай, забяспечваюць нармальную работу заводаў і фабрык, якія выраблююць узбраенне і снаражэнне для фронта. Наша калгаснае сялянства актыўна і з поўным усведамленнем свайго абавязку перад Радзімай садзейнічае Чырвонай Арміі ў дасягненні перамогі над ворагам». Таварыш Сталін высока ацаніў працу жанчын і моладзі, якія з'яўляюцца цяпер асноўнай сілай у вёсцы.

Сіла і жыццёвасць калгаснага ладу ярка прадэманстраваны ў годы мірнага будаўніцтва, калі адсталае земляробства было ператворана ў перадавую сельскую гаспадарку. З новай сілай сказалася жыццёвасць калгаснага ладу ў дні Вялікай Айчыннай вайны.

Калгаснікі праявілі небывалае ў гісторыі разуменне агульнанародных інтарэсаў. Совецкія сяляне лічаць гэтую вайну супроць немцаў сваёй кроўнай справай, вайной за сваю свабоду, за сваё шчаслівае калгаснае жыццё, за сваю родную совецкую дзяржаву. Без калгаснага ладу, без самаадданай працы калгаснікаў і калгасніц мы не змаглі-б забяспечыць армію і насельніцтва прадавольствам, а прамысловасць—сыравінай.

Крыніцай усіх бясприкладных працоўных подзвігаў калгаснікаў і калгасніц з'яўляецца гарачы і жыватворчы совецкі патрыятызм, любоў да сацыялістычнай Радзімы. Па закліку калгасніка Ферапонта Галаватага калгаснае сялянства ўнесла мільярды рублёў на будаўніцтва танкаў, самалётаў, баявой тэхнікі. Восенню 1944 года калгаснікі здалі звыш плана мільёны пудоў хлеба, бульбы і гародніны ў фонд Чырвонай Арміі.

Нямецка-фашысцкія захопнікі, увварваўшыся на совецкую зямлю, разбураючы калгасы і МТС, ператвараючы ў попел совецкія вёскі, думалі, што ніколі не адродзіцца калгаснае жыццё там, дзе ступала нага нямецкага салдата. Жыццё паказала, што гэта зусім не так. Чырвоная Армія выкінула немцаў з межаў СССР. З дапамогай совецкай дзяржавы, з дапамогай усіх калгаснікаў і калгасніц нашай краіны ў вызваленых раёнах хуткімі тэмпамі аднаўляецца разбураная гітлераўскімі разбойнікамі гаспадарка. Калгаснікі пасля гэтых цяжкіх выпрабаванняў яшчэ больш палюбілі калгаснае жыццё, родную совецкую краіну. Аб сіле і жыццёвасці калгаснага ладу сведчыць хуткае аднаўленне сельскай гаспадаркі ў вызваленых раёнах. Яркі прыклад гэтаму Совецкая Украіна. Не глядзячы на велізарныя разбурэнні, прычыненыя немцамі сельскай гаспадарцы Украіны, калгасы гэтай рэспублікі выканалі ў 1944 годзе план пасеву збожжавых культур у размеры 73 процантаў даваеннай плошчы і сабралі ўраджай большы, чым было намечана. Выканаўшы дзяржаўны план хлебапаставак, калгаснікі здалі звыш плана мільёны пудоў збожжа і бульбы. На Украіне адноўлена звыш 26 тысяч калгасаў, усе існаваўшыя да вайны МТС і 443 соўгасы. Адноўлена і нанова арганізавана звыш 53 тысяч жывёлагадоўчых ферм.

«Ззаду застаўся найбольш цяжкі перыяд у аднаўленні сельскай гаспадаркі,—гаварыў таварыш Сталін.—Пасля звароту краіне пладародных палёў Дона і Кубані, пасля вызвалення Украіны, наша сельская гаспадарка хутка апраўляецца ад цяжкіх страт». Сталінскі статут сельскагаспадарчай арцелі цяпер, як і ў мірны час, вучыць калгасы развіваць і ўмацоўваць грамадскую ўласнасць, павышаць прадукцыйнасць калгаснай працы, задавальняць патрэбы фронта і краіны ў прадуктах харчавання, паляпшаць матэрыяльны і культурны дабрабыт калгаснікаў. Строгае захаванне кожнага пункта статута сельскагаспадарчай арцелі дапаможа хутчэй пераадолець усе цяжкасці, залячыць глыбокія раны, нанесеныя ворагам.

Нябачанае ў гісторыі па сваіх тэмпах і размаху наступленне, якое цяпер вядзе Чырвоная Армія, натхняе совецкае сялянства на новыя працоўныя подзвігі ў імя хутчэйшай і канчатковай перамогі над ворагам.

Дух Леніна, яго ідэі, развітыя і ўвасобленыя ў жыццё таварышом Сталіным, любоў да Радзімы, да большэвіцкай партыі—вось крыніца, якая дае вялікую, непераможную сілу калгасам, якая ўзнімае калгаснікаў разам з усім совецкім народам на гераічныя бясприкладныя справы ў славу нашай сацыялістычнай дзяржавы.

Прыбыццё ў Маскву Дзяржаўнага Сакратара Злучаных Штатаў Амерыкі пана Эдварда Р. Стэтыніуса

[illegible] замежных Спраў СССР В. М. Молатава, 12 лютага ў Маскву з Крыма прыбыў Дзяржаўны Сакратар Злучаных Штатаў Амерыкі пан Эдвард Р. Стэтыніус.

Пана Стэтыніуса суправаджаў Пасол ЗША ў СССР пан В. А. Гарыман.

На цэнтральным аэрадроме пана Стэтыніуса сустракалі Намеснік Народнага Камісара Замежных Спраў В. Г. Дзеканозаў, Старшыня Маскоўскага Совета Г. М. Папоў, Загадчык Аддзела ЗША НКЗС СССР [illegible] Царапкін, Намеснік Загадчыка Пратакольнага Аддзела НКЗС СССР Г. І. Фомін, камендант гор. Масквы генерал-лейтэнант К. Р. Сінілаў, а таксама дыпламатычны састаў Пасольства і члены Ваеннай Місіі ЗША.

Пры сустрэчы быў выстраен пачотны караул і былі выкананы дзяржаўныя гімны ЗША і СССР. Аэрадром быў упрыгожан флагамі Злучаных Штатаў і Совецкага Саюза.

Заява Дзяржаўнага Сакратара ЗША пана Эдварда Р. Стэтыніуса

На аэрадроме пан Эдвард Р. Стэтыніус зрабіў перад мікрафонам наступную заяву:

«Я рад, што знаходжуся ў Маскве. Я заўсёды чакаў гэтага [illegible]. Адной з гаяровых спраў майго [illegible] было аказанне сумесна з паслом Гарыманам дапамогі Совецкаму Саюзу праз Ленд-Ліз на працягу мінулых трох-чатырох год.

Я вельмі ганаруся тым, што я ў Вас у гасцях».

СПАБОРНІЦТВА СОЎГАСНЫХ ЖЫВЁЛАВОДАЎ

МАГІЛЕЎ, 13 лютага. (БЕЛТА). У соўгасах вобласці разгарнулася спаборніцтва за павышэнне прадуктыўнасці жывёлы і падняцце ўдояў. Узорны парадак наведзен зараз на жывёлагадоўчых фермах у соўгасе імені XVIII партз'езда. У кароўніках і цялятніках—чыстата. Кармы выдаюцца строга па нормах. Лепшыя даяркі Ефрасінья Цяпкіна і Таццяна Хацькова—удзельніцы Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі, прыехаўшыя нядаўна з эвакуацыі, выконваюць заданні па надоях малака на 150 процантаў.

Паспяхова праходзіць таксама зімоўка жывёлы ў племянным жывёлагадоўчым соўгасе «Вароніна». Тут у студзені толькі ад 24 кароў швіцкай пароды было надоена малака ў 2,5 цэнтнера больш плана. Узорна падрыхтаваўся соўгас да масавых ацёлаў. За цельнымі каровамі даглядаюць лепшыя даяркі. Увесь нованароджаны маладняк пастаўлен у спецыяльна пабудаваны цялятнік.

СПРАВУ ПАДМЯНІЛІ ШУМІХАЙ

У канцы снежня мінулага года рудзенскія раённыя арганізацыі зрабілі добры пачын. Тут было вырашана, па прыкладу логінцаў, сіламі калгаснікаў мясцовых сельгасарцелей і насельніцтва раённага цэнтра адбудаваць Рудзенскую МТС. Тады-ж вызначылі аб'екты будаўніцтва: рамонтную майстэрню для капітальнага рамонту трактараў, павеці для трактараў, камбайнаў і другога сельгасінвентару, нафтабазу, а таксама гараж для аўтамашын. У плане аднаўлення МТС прадугледжваўся капітальны рамонт дома для клуба, бібліятэкі і канторы. Сядзіба МТС павінна быць агароджана новым, прыгожым парканам.

На вытворчых нарадах рабочых і служачых МТС падрабязна абмяркоўвалася гэтае пытанне і быў вызначан тэрмін заканчэння будаўнічых работ—1-га красавіка г. г. Для кіраўніцтва будаўніцтвам вызначылі штаб, на чале з старшынёй райсовета дэпутатаў працоўных тав. Кажэмякіным.

У першыя дні аднаўленчыя работы ішлі ня дрэнна. Рабочыя і служачыя гарадскога пасёлка Рудзенск толькі за два дні нарыхтавалі 135 кубаметраў будаўнічага лесаматэрыялу. Уключыліся ў гэту работу і калгаснікі зоны МТС. За некалькі дзён яны вывезлі на месца будаўніцтва 120 кубаметраў лесаматэрыялу.

Далей работы пачалі згортвацца, заціхаць. За ўвесь студзень і 10 дзён лютага нарыхтавана толькі 485 кубаметраў будаўнічага лесаматэрыялу, у той час, калі патрэбна было нарыхтаваць і вельмі хутка вывезці ўсе 620 кубаметраў лесу.

У чым-жа справа? Чаму так марудна разгортваюцца работы на адбудове машынна-трактарнай станцыі? Справа ў тым, што жывую, аператыўную работу па кіраўніцтву адбудовай МТС у раёне падмянілі ўлюбёным метадам тав. Кажэмякіна — штурмаўшчынай. Раённыя кіраўнікі не звярнулі належнай увагі на наладжванне масава-палітычнай работы сярод калгаснікаў зоны МТС. І на справе атрымалася: з вялікага грому—малы дождж.

На апошнім паседжанні РК КП(б)Б дырэктар МТС тав. Пружыноўскі так і заявіў:

— 11 лютага, па распараджэнню старшыні райсовета тав. Кажэмякіна, пачнем штурмавую вывазку лесаматэрыялаў. Тады і ліквідуем пагрозу зрыву будаўніцтва.

Падмена ногінскіх метадаў адбудовы МТС штурмаўшчынай прывяла да дрэнных вынікаў. Цяпер вывазка лесу амаль спынілася. 7 лютага будаўнічы лесаматэрыял вазілі толькі тры падводы, а за апошнія тры дні на вывазку лесу не выехаў ні адзін чалавек.

У МТС яшчэ не створана цяслярская брыгада.

— Калгасы не высылаюць нам неабходных спецыялістаў, — разводзячы рукамі, скардзіцца парторг МТС тав. Галыгін.

— Няхай толькі вышлюць нам патрэбных 29 цесляроў, — дабаўляе дырэктар МТС тав. Пружыноўскі, — тады майстэрню капітальнага рамонту пабудуем да 1 сакавіка.

Бахвальства і лёгкадумныя адносіны Пружыноўскага да важнейшай справы відавочны. Каб пабудаваць рамонтную майстэрню, трэба значна большая колькасць працадзён, чым гэта маглі-б даць 29 цесляроў, пры ўмове, што яны працавалі-б штодзённа. Да таго-ж трэба не забываць, што ў аднаўляемай МТС няма ні моху, ні пакулля і іншага неабходнага падсобнага матэрыялу.

Рудзенская МТС мае сваю цыркулярку. Пры правільнай арганізацыі работы не можна было-б эфектыўна скарыстоўваць на распілоўцы будаўнічага матэрыялу. Тут можна было-б нарыхтаваць дошкі на столь і падлогу, матэрыял для аконных рам, каробак і дзвярэй. Вядома, што гэта значна паскорыла-б тэмпы будаўніцтва. Але цыркулярка не скарыстоўваецца на поўную магутнасць. Яна пачынае працаваць не раней 12 гадзін дня і больш за ўсё выконвае пабочныя заказы.

Каля двух месяцаў прайшло з таго дня, як у Рудзенскай МТС сваімі сіламі ўзяліся адбудоўваць машынна-трактарную станцыю. А між тым, як ні дзіўна, штаб па кіраўніцтву будаўніцтвам да гэтага часу не паклапаціўся набыць парад на нарыхтоўку будаўнічага лесаматэрыялу. А ляснічы лічыць, што выразаны лесаматэрыял па закону не афармлен, і не дае яго вывозіць. Гэты факт яскрава сведчыць пра бестурботныя адносіны штаба да даручанай справы.

Так у Рудзенску падмянілі важнейшую справу народнай будоўлі МТС штурмаўшчынай і шуміхай.

П. КАСКОЎ,
Міх. СІРОТКА.

Рудзенскі раён, Мінскай вобласці.

АГІТАТАРЫ-СТАХАНАЎЦЫ

ГОРАД Н., 13 лютага. (БЕЛТА). На заводзе, дзе начальнікам тав. Цімафееў, агітацыйны калектыў налічвае 35 чалавек. Сакратар партарганізацыі тав. Чарноў і кіраўнік агіткалектыва тав. Старавойтаў кожны тыдзень праводзяць семінары агітатараў.

Большасць агітатараў — стаханаўцы прадпрыемства. Чытку газет сярод рабочых яны праводзяць як у часе абедзеных перапынкаў, так і пасля работы, у інтэрнатах. Агітатары не толькі інфарміруюць рабочых аб становішчы на франтах, аб рабоце савецкага тылу, але і дзеляцца вопытам сваёй работы, мабілізуюць калектыў на лепшую дапамогу фронту. Агітатар комсамолец Доўнар часта расказвае аб вопыце работы франтавой брыгады тав. Хмары. Вялікай папулярнасцю сярод рабочых карыстаюцца агітатары комсамольцы Гардзейчык і Шчэрба, слесары перадавой комсамольска-маладзёжнай брыгады.

Зараз агіткалектыў праводзіць вялікую работу па падрыхтоўцы да 27-й гадавіны Чырвонай Арміі, якую рабочыя і інжынерна-тэхнічны персанал абавязаліся сустрэць датэрміновым выкананнем лютаўскай праграмы на 120 процантаў.

У ходзе падрыхтоўкі да слаўнай гадавіны значна павысілася прадукцыйнасць працы. Франтавыя брыгады слесараў тт. Хмара і Старчанка штодзённа даюць па 3,5—4 нормы. Па іх раўняюцца і астатнія. У прыватнасці, комсамольска-маладзёжныя брыгады слесараў Гладкіх і Багатырова выконваюць дзённыя нормы на 250 процантаў.

АДНОЎЛЕНА ЭЛЕКТРАСТАНЦЫЯ

СКІДЭЛЬ, 8 лютага. (БЕЛТА). Працоўныя раённага цэнтра актыўна працавалі на аднаўленні электрастанцыі. Каля 500 чалавек удзельнічала ў будаўніцтве памяшкання, рамонце і ўстаноўцы рухавіка і дынамамашын. Адноўленая электрастанцыя ўжо дае святло ва ўсе ўстановы і кватэры працоўных раённага цэнтра і ў бліжэйшыя вёскі—Некрашы, Хваты і Глінянка.

НА ПРАМЫСЛОВЫМ КАМБІНАЦЕ

На самым беразе шырокай беларускай ракі Беразіны высіцца яшчэ не поўнасцю накрыты дах. На новых, жаўтаватых кроквах некалькі рабочых прыбіваюць гонты. Памяшканне камбіната цалкам яшчэ не закончана, але з высокай трубы ўжо валіць густы дым. Тут-жа каля лакамабіля рамантуецца цагляная кладка з цёплай падагрэтай гліны ідзе пара. На папялішчы аднаўляецца бярэзінскі промкамбінат.

Людзі прышлі на разваліны і за параўнальна кароткі тэрмін — два з палавінай месяцы — адрамантавалі паравы рухавік, лесапільную раму. І вось рама ўжо ў дзеянні. Хуткія рытмічныя рухі — уверх, уніз. З-пад зубцоў пілы сыплюцца белыя, прыемнага смалістага паху апілкі. Неўзабаве непадалёку пачынаюць бялець штабялі новых дошак, шпал, квадратных бруссяў.

За час сваёй працы райпромкамбінат перапрацаваў 1.900 кубаметраў драўніны.

— А вось гэты рухавік, — гаворыць качагар Нікіфар Буліч, — быў такі-ж, як вось той, — і паказвае на лакамабіль, які стаіць недалёка ад камбіната. Яго спалілі немцы. Труба лакамабіля, відаць ад гарачыні пажару, сагнулася і ўткнулася ў снег. Пачарнелы, нерухомы рухавік нагадвае вялізнага слана, хобат якога прагна схіліўся да вады. Усюды, куды ні глянь, відаць сляды варварскага спустошання. Але цяжкасці аднаўлення не спынілі парыву калектыва. Сваімі сродкамі адліваліся запасныя часткі. Пад кіраўніцтвам токара-механіка тав. Саскавец адрамантаваны і працуюць 2 такарныя станкі.

Устаноўленая дынамамашына магутнасцю ў 15 квт. забяспечвае мястэчка святлом. Каля 300 электрычных кропак напамінаюць жыхарам, што на разбураны камбінат вярнулася жыццё.

Цяпер рака пакрыта ільдом, прылягаючы луг серабрыцца зацвярдзеўшым пасля адлігі снегам. Лесаматэрыял падвозіцца на конях. Побач з адноўленым лакамабілем устанаўліваецца другі. Праўда, ён яшчэ не цалкам спраўны. Але ля яго завіхаюцца некалькі рабочых на чале з механікам Касакоўскім.

Райпромкамбінат пашыраецца з кожным днём. Адноўленыя 4 млыны перамалолі ўжо 591 тону збожжа. У будучым мяркуецца аднаўленне сталярных майстэрань па вырабу мэблі, прадугледжана пашырэнне кавальскай майстэрні.

Бярэзінскі прамысловы камбінат паступова набывае даваенную магутнасць.

І. КАЗЛОЎ.

Спаборніцтва лесарубаў у чэсць 27-й гадавіны Чырвонай Арміі

МАЛАДЗЕЧНА, 12 лютага. (БЕЛТА). Ва ўсіх раёнах вобласці разгарнулася спаборніцтва лесарубаў у чэсць 27-й гадавіны Чырвонай Арміі. Па Ільенскаму раёну квартальны план лесанарыхтовак выкананы на 105 процантаў, лесавывазкі—на 110 процантаў. Добрых паказчыкаў у рабоце дабілася комсамольска-маладзёжная брыгада Радакоўскага сельсовета, дзе брыгадзірам тав. Насадовіч. Яна штодзённа выконвае норму на 400 процантаў.

Комсамольска-маладзёжная брыгада вёскі Гарадзілавічы, Маладзечненскага раёна, датэрмінова выканала план лесанарыхтовак першага квартала. Стаханаўцы Пётр Рыжэвіч, Уладзімір Лях і другія штодзённа выконваюць нормы на 200 процантаў. Рыхтуючы дастойную сустрэчу 27-й гадавіне Чырвонай Арміі, звяно ўзяло абавязацельства да 23 лютага нарыхтаваць звыш квартальнага плана 150 кубаметраў драўніны.

Падрыхтоўка калгасных медсясцёр

У Васілевіцкім, Хойніцкім і другіх раёнах пачалі працаваць трохмесячныя курсы па падрыхтоўцы калгасных медыцынскіх сясцёр. На працягу 1945 года па рэспубліцы будзе падрыхтавана 1.200 калгасных медсясцёр.

У Рудзенску на курсах займаецца 60 чалавек. Гэта прадстаўнікі ад усіх буйных калгасаў раёна. Слухачам курсаў чытаюцца лекцыі па ўнутраных, дзіцячых хваробах, хірургіі, ахове маці і дзіцяці і інш. Уся праграма разлічана на 700 навучальных гадзін. Пасля заканчэння курсаў медыцынскія сёстры вернуцца на работу ў свае калгасы.

У Беларускім Дзяржаўным інстытуце пераліванія крыві. Урач М. Г. Госданкер (крайняя злева) праводзіць гутарку з донарамі.

Фото Л. Мазелева.

ВЫШЭЙ РОЛЮ ПРОФСАЮЗНЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ НА ЧЫГУНЦЫ

На Беларускай чыгунцы рыхтуюцца да IV профсаюзнай канферэнцыі, якая падвядзе вынікі профсаюзнай работы за перыяд пасля вызвалення магістралі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і наменціць мерапрыемствы ў справе новага ўздыму профсаюзнай работы. Дасягненні профсаюзных арганізацый тут немалыя. У сучасны момант у нас на чыгунцы аднавілі дзейнасць 153 мясцовыя камітэты і 148 профгруп на лінейных станцыях. У работу профарганізацый уцягнута звыш 3.000 чалавек з ліку лепшых рабочых, стаханаўцаў і ўдарнікаў. Праведзены выбары сямі раённых камітэтаў профсаюза.

Да канферэнцыі мы падыходзім са значным ростам членаў саюза. Калі ў пачатку першага квартала 1944 года было ахоплена профсаюзам 13 процантаў працуючых, то на 1-е студзеня 1945 года ахоплена ўжо 80 процантаў. Старшыні раённых профсаюзных арганізацый тт. Хомюк, Кайкоў, Панамароў, старшыні многіх мясцкомаў і профгруп дабіліся добрага ахопу профчленствам рабочых і выканання фінансавага плана. Кіраўнікі гэтых арганізацый правільна зразумелі рашэнне X Пленума ВЦСПС аб задачах штодзённага правядзення масава-растлумачальнай работы, уцягнення рабочых і служачых у члены профсаюза і своечасовай уплаты членскіх узносаў.

Профсаюзныя арганізацыі адыгралі вялікую ролю ў разгортванні ўсесаюзнага сацыялістычнага спаборніцтва. Пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый яны мабілізавалі масы на выкананне абавязацельстваў, узятых чыгуначнікамі ў пісьме таварышу Сталіну. І ў тым, што чыгунка ў 1944 годзе тройчы атрымлівала пераходны Чырвоны сцяг ВЦСПС і НКШЗ,—немалая заслуга профсаюзных арганізацый.

Але профсаюзныя арганізацыі нашай чыгункі маюць яшчэ і рад буйных недахопаў і асабліва ў разгортванні індывідуальнага спаборніцтва, ва ўкараненні перадавых метадаў працы. Слаба яшчэ ўкараняюцца новыя віды заахвочвання перадавікоў соцспаборніцтва. Дошка гонару не скарыстоўваецца як метад заахвочвання людзей за высокую якасць работы, не ўдзяляецца ўвага адстаючым калектывам, зменам, цэхам, брыгадам, акалодкам і асобным рабочым.

На чыгунцы многа адноўлена культурна-бытавых устаноў, інтэрнатаў, лазняў, шавецкіх і кравецкіх майстэрняў. Да гэтай справы сур'ёзна аднесліся начальнік пагрузачна-разгрузачнай канторы станцыі Магілёў тав. Корабаў і старшыня мясцкома тав. Ражко. Яны забяспечылі інтэрнат на 40 чалавек койкамі, пасцельнымі прыналежнасцямі, шафамі, тумбачкамі, табурэткамі, вешалкамі, аднавілі сушылку, душ, ванну, правялі радыё. Інтэрнат упрыгожан плакатамі, лозунгамі. Тут штодзённа праводзіцца палітыка-масавая работа. Інтэрнат заняў першае месца на чыгунцы.

Па-сур'ёзнаму аднесліся да стварэння добрых умоў у інтэрнатах начальнік Жлобінскай жыллёвай канторы тав. Ішатаў, старшыня мясцкома тав. Бойнер і другія.

Аднак, асобныя гаспадарчыя і профсаюзныя кіраўнікі бесклапотна адносяцца да гэтага важнага пытання. У інтэрнатах асіпавіцкага вагоннага ўчастка, станцыі Калінкавічы і другіх—брудна, холадна і няўтульна. Тут адсутнічае ўсякая палітмасавая работа. Яшчэ горш абстаіць справа ў інтэрнаце вугальшчыкаў Крычаўскага склада паліва. Начальнік склада тав. Сёмін праявіў поўнае бяздушша і бесклапотнасць у справе стварэння для рабочых нармальных умоў жыцця. У двух малых таварных вагонах змяшчаецца 38 рабочых. Падлога тут брудная, адсутнічаюць пасцельныя прыналежнасці.

Такое становішча стварылася дзякуючы таму, што асобныя гаспадарчыя работнікі і старшыні мясцкомаў не зразумелі яшчэ палітычнай важнасці клопатаў аб бытавых умовах рабочых і служачых.

Нямецка-фашысцкія захопнікі разбурылі на чыгунцы клубы, бібліятэкі, чырвоныя куткі, знішчылі і разграбілі абсталяванне, знішчылі кніжны фонд. За прайшоўшы перыяд у нас адноўлена ўжо 7 клубаў, у якіх ёсць 3 стацыянарныя кіноўстаноўкі і 3 кінаперасоўкі. Пабудавана і абсталявана таксама 75 чырвоных куткоў, 10 бібліятэк з кніжным фондам у 25 тысяч экземпляраў.

Аднак трэба адзначыць, што справа аднаўлення культурных устаноў на чыгунцы пастаўлена яшчэ слаба. На станцыі Гомель яшчэ не пачата аднаўленне клуба імені Леніна. У Магілеве памяшканне недабудаванага клуба занялі для розных гаспадарчых патрэб. У Жлобіне, Калінкавічах і Крычаве поўнасцю разбураны клубы, але ніякага памяшкання для правядзення палітычна-масавай работы сярод чыгуначнікаў яшчэ не падабрана. Начальнікі гаспадарчых адзінак, кіраўнікі профсаюзных і партыйных арганізацый гэтых вузлоў не праяўляюць ініцыятывы і ў справе арганізацыі чырвоных куткоў.

Круг дзейнасці профарганізацыі шырокі і разнастайны. Разгортванне масавага сацыялістычнага спаборніцтва, барацьба за ўмацаванне воінскай дысцыпліны на транспарце, за эканомію паліва—вось баявыя задачы профсаюзных арганізацый. Профсаюзныя арганізацыі павінны ўстанавіць таксама кантроль за работай магазінаў, сталовых, разгарнуць дзейную падрыхтоўку да веснавой сяўбы на агульных і індывідуальных гародах.

Усе гэтыя задачы можна паспяхова вырашыць толькі тады, калі на вытворчасці будзе добра арганізавана агітацыйна-масавая работа, калі з кожным днём усё шырэй будзе разгортвацца сацыялістычнае спаборніцтва. Профсаюзным арганізацыям неабходна дабіцца сістэматычнай работы з актывам, ажывіць дзейнасць камісій пры мясцкомах, страхавых дэлегатаў, грамадскіх інспектароў аховы працы.

Ф. ЕГАРОНАК,
старшыня дорпрофсожа Беларускай чыгункі.

ХМЕЛЕВОДЧЫЯ ПЛАНТАЦЫІ

МАГІЛЕЎ. (Кар. «Звязды»). Да вайны многія прыгарадныя калгасы Магілеўшчыны займаліся хмелеводствам. Цяпер у калгасах зноў аднаўляюцца хмелеводчыя плантацыі. У гэтым годзе пад хмелем у вобласці будзе занята 50 гектараў. Хмелеводы калгасаў імені Сталіна і «Чырвоны сцяг», Магілеўскага раёна, дзейна рыхтуюцца да вясны.

СТУДЫІ ПА ПАДРЫХТОЎЦЫ АКТОРАЎ

Пры Беларускім Дзяржаўным ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга драматычным тэатры імені Янкі Купалы адноўлена і пачала працаваць студыя па падрыхтоўцы акторскіх кадраў. У студыі навучаецца 20 чалавек.

Таксама адноўлена акторская студыя і пры Віцебскім драматычным тэатры імені Якуба Коласа.

Дасягненні совецкай медыцыны ў пераліванні крыві

Вялікая Айчынная вайна паставіла перад совецкай медыцынай выключна важныя і складаныя задачы — забяспечыць правільную арганізацыю і высокакваліфікаваную медыцынскую дапамогу раненым, шырока прымяняючы ўсе навейшыя метады лячэння. Час паказаў, што медыцынскія работнікі, якія былі прызваны працаваць у шпіталях фронта і тылу, справіліся з гэтымі адказнымі задачамі. Ні адна краіна ні ў адну з мінулых войн не ведала такога вялікага проціанта звароту раненых у строй, такога паніжэння процанта смяротнасці, як у нашай краіне ў перыяд Айчыннай вайны. Совецкія вучоныя знайшлі сродкі прафілактыкі і лячэння такіх цяжкіх ускладненняў агнястрэльных раненняў, як рожа, сепсіс, газавая гангрэна і стаўбняк.

Высокакваліфікаваная хірургічная дапамога, пераліванне крыві, лячэбная фізкультура, фізіятэрапія, лячэбнае харчаванне і вітамінатэрапія — вось тыя асноўныя метады лячэння, прымяненне якіх і забяспечыла зварот звыш 70 процантаў раненых у строй.

Асобае значэнне ў лячэнні раненых займае пераліванне крыві. Гэты метад аказаўся рашаючым у лячэнні цяжка раненых з вялікай стратай крыві. Вопыт апошніх двух год паказаў, што, прымяняючы пераліванне крыві, можна вярнуць чалавеку жыццё нават тады, калі ўжо адсутнічала дыханне і спыніла сваю дзейнасць сэрца, гэта значыць наступіла смерць.

Спатрэбіліся стагоддзі ўпорнай працы прадстаўнікоў медыцынскай навукі, каб нашы ўрачы сёння маглі так паспяхова карыстацца пераліваннем крыві.

Адкрыццё англійскім вучоным Гарвеем у 1628 годзе закона крывязвароту (кроў у арганізме чалавека знаходзіцца ў крывяносных сасудах і дзякуючы скарачэнню сэрца перасоўваецца па гэтых сасудах у пэўнай заканамернасці) паклала пачатак навуковаму вывучэнню прымянення пералівання крыві.

У 1820 годзе англійскі ўрач Блендэль зрабіў першае пераліванне крыві ад чалавека чалавеку. Першае пераліванне крыві ў Расіі было зроблена ў 1832 годзе.

Нагляданні тым часам паказалі, што ў адным выпадку пераліванне крыві дае цудоўныя вынікі, а ў другім — цяжкія рэакцыі і нават смерць. Гэтая загадка выклікала вялікую трывогу. Спатрэбілася амаль сто год, каб рашыць яе. У 1901 годзе вучонымі было даказана, што не ад кожнага чалавека можна пераліваць кроў другому чалавеку. Было даказана, што гэта залежыць ад сумяшчальнасці і несумяшчальнасці крыві розных асоб. Вучоныя Ланштэйнер, Янскі і другія даказалі, што па сумяшчальнасці крыві аднаго чалавека з крывёю другога ўсё насельніцтва зямнога шара падзяляецца на чатыры групы і што сумяшчальнасць або несумяшчальнасць крыві залежыць ад наяўнасці або адсутнасці ў плазме крыві асобных матэрый, так званых аглюцінінаў, а ў чырвоных крывяных шарыках—так званых аглюцінагенаў. Гэтыя-ж вучоныя распрацавалі метад вызначэння групавой прыналежнасці крыві чалавека. Гэтыя адкрыцці далі магчымасць пазбегнуць усялякай небяспекі ў прымяненні пералівання крыві.

У дарэволюцыйнай Расіі пераліванне крыві не знайшло шырокага прымянення. Толькі Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэволюцыя дала магчымасць паставіць пераліванне крыві на службу хвораму. У 1921 годзе ў горадзе Ленінградзе прафесар Шамаў робіць першае ў Совецкім Саюзе пераліванне крыві. Яго пачын падхопліваецца многімі ўрачамі. Пераліванне крыві становіцца масавым метадам лячэння. Спатрэбілася адкрыццё спецыяльных інстытутаў для абагулення вопыта і далейшага вывучэння асобных актуальных праблем пералівання крыві. Першы такі інстытут быў адкрыт у Маскве ў 1926 годзе. У Мінску інстытут пералівання крыві адкрыўся ў 1932 годзе.

У лабараторыях гэтых інстытутаў былі распрацаваны такія пытанні, як кансерваванне крыві, што дазволіла захоўваць кроў да 20 дзён і перавозіць яе на вялікую адлегласць, вывучана дзеянне пералітай крыві. Тэорыя акадэміка Багамольца па гэтаму пытанню прынята ўсімі вучонымі свету. Работамі Шамава і Юдзіна даказана, што пасля раптоўнай смерці кроў у трупе на працягу 5—6 гадзін астаецца жывой і што яна з вялікім поспехам можа быць пераліта хвораму.

Каб нам было больш ясна, чаму на працягу многіх стагоддзяў вучоныя ўпорна працавалі над вырашэннем праблемы пералівання крыві ад чалавека чалавеку, каб лепш уявіць дзеянне пералітай крыві, неабходна ведаць, што такое кроў і якія яе функцыі.

Кроў складаецца з вадкай часткі (плазма), у якой знаходзяцца чырвоныя і белыя крывяныя шарыкі, а таксама ў растворным стане пітэтыйныя матэрыі: солі, бялкі, вугляводы і г. д. Усяго ў арганізме дарослага чалавека каля 6 літраў крыві. У жывым арганізме кроў няспынна цыркуліруе дзякуючы скарачэнню сэрца па крывяносных сасудах, артэрыях і венах. Па артэрыях яна ад сэрца імкнецца на перыферыю, у кожны орган, абмываючы кожную клетку нашага арганізма, дастаўляючы ёй пажыўныя матэрыі і кісларод, а па венах накіроўваецца ў сэрца.

Вянозная кроў нясе ў сабе прадукты, утвораныя ў клетках у выніку іх дзейнасці і непатрэбныя ўжо ім. Чырвоныя крывяныя шарыкі, якіх налічваецца толькі ў адным кубічным міліметры каля 5 мільёнаў, дзякуючы наяўнасці ў іх асобай матэрыі гемаглабіна, паглынаюць у лёгкіх кісларод удыхаемага паветра і дастаўляюць яго клеткам. Аддаючы клеткам кісларод, гемаглабін паглынае ўтвораны ў клетках вуглекіслы газ, каб у лёгкіх пазбавіцца ад яго. Такім чынам, арганізм, які страціў многа крыві, не можа існаваць, таму што яго клеткі і, у першую чаргу, клеткі мозга і сэрца губляюць кісларод. Наступае кіслароднае галаданне і смерць.

Белыя крывяныя шарыкі, якіх у адным кубічным міліметры ўсяго каля 6 тысяч, знішчаюць мікробы, якія тым ці іншым шляхам трапілі ў арганізм, напрыклад, у часе ранення. Ужо з сказанага відаць, што, каб выратаваць чалавека, які страціў многа крыві, неабходна яму тэрмінова правесці пераліванне крыві ад другога чалавека. Зразумела, што неадкладнае пераліванне крыві раненаму ва ўмовах палявога шпіталя можна правесці толькі пры наяўнасці гатовай закансерваванай крыві.

Совецкая медыцына распрацавала метад кансервавання крыві, прымяняючы для гэтай мэты раствор лімонна-кіслага натра і глюкозы, што дазволіла праводзіць нарыхтоўку крыві далёка ў тылу і дастаўляць яе паяздамі, аўтамашынамі, самалётамі на фронт. За граніцай пераліванне кансерваванай крыві называюць «рускім метадам пералівання крыві», падкрэсліваючы, што гэты метад быў вывучан у Совецкім Саюзе.

Урачу шпіталя, які атрымаў кансерваваную кроў, лёгка правесці пераліванне. Для гэтага яму неабходна толькі вызначыць групу крыві хворага. Група кансерваванай крыві ўказана на этыкетцы ампулы. Страта крыві бывае пры кожным раненні, але невялікая страта для арганізма не небяспечна, таму што крывятворныя органы лёгка спраўляюцца з аднаўленнем страчанай крыві. Пры раненні з вялікай стратай крыві арганізм не ў стане самастойна справіцца, і толькі ўвядзенне ў крывяносную сістэму кансерваванай крыві можа ліквідаваць кіслароднае галаданне клетак і аднавіць нармальную дзейнасць жыццёва-важных органаў — мозга і сэрца.

Але можна не толькі выратаваць жыццё чалавека, страціўшага кроў, а і вярнуць яму жыццё, калі смерць наступіла ад вострай страты крыві. Эксперыментальна было даказана, што жывёла, якая поўнасцю абяскроўлена, вяртаецца да жыцця, калі ёй зрабіць пераліванне крыві прама ў буйную артэрыю і адначасова нагнятаць у лёгкія паветра. Для праверкі гэтага вопыту на чалавеку на фронт выехала брыгада ўрачоў, на чале з доктарам Негоўскім. Брыгада ў 51 выпадку прымяняла пераліванне крыві з мэтай вярнуць да жыцця памершых ад вострай страты крыві. У дванаццаці выпадках удалося атрымаць перамогу над смерцю, уваскрасіць памершага чалавека. Вось як абстаяла справа з раненым гвардыі чырвонаармейцам Чэрапанавым.

У ноч на 3 сакавіка 1944 года гвардыі чырвонаармеец Валенцін Чэрапанаў атрымаў цяжкае раненне і ў безнадзейным стане быў дастаўлен і здан пад нагляд аднаго палявога шпіталя першай лініі. Урачы ўвялі ў артэрыю хворага кансерваваную кроў пад значным ціскам і ў напрамку, зваротным нармальнаму току крыві. Стан здароўя Чэрапанава палепшыўся, і хірург мог зрабіць яму складаную аперацыю. Але ў той момант, калі здавалася, што жыццё раненага выратавана, наступіла рэзкае пагоршанне яго самаадчування. Праз некалькі мінут астанавілася сэрца і спынілася дыханне. Чэрапанаў памёр ад вялікай страты крыві. Праз 3 мінуты і 30 секунд пасля смерці ўрач зноў пачаў нагнятаць кроў, адначасова ўводзячы паветра ў лёгкія. Праз 1 мінуту запрацавала сэрца, праз 3 мінуты паявілася самастойнае дыханне, праз 1 гадзіну 3 мінуты ранены ачуняў і заявіў урачам, што ён нічога не бачыць. Зрок вярнуўся праз суткі.

Праблемай вывучэння змен у клетках асобных органаў у часе агоніі і першых мінут пасля смерці па-сапраўднаму заняліся толькі совецкія вучоныя. Выявілася, што пасля астаноўкі дзейнасці сэрца не адразу наступае сапраўдная смерць, гэта значыць поўнае згасанне жыцця ўсіх тканей і органаў, а ёсць так званая «клінічная смерць». Клінічная смерць пераходзіць у біялагічную. Перыяд клінічнай смерці роўны 5—6 мінутам. Калі ў гэты перыяд затрымаць далейшае адміранне клетак жыццёва-важных органаў, то можна вярнуць жыццё толькі што памершаму. Спосаб аднаўлення жыццёвых функцый клетак мозга і сэрца заключаецца ў тым, што памершаму пад вялікім ціскам уводзіцца ў артэрыю кроў, а ў лёгкія—паветра. Гэтым спосабам і было вернута жыццё Чэрапанаву.

Так совецкая медыцына вырашыла дзве выключнай важнасці праблемы пералівання крыві. Першая—гэта магчымасць скарыстання трупнай крыві для мэт пералівання і другая—зварот да жыцця памершага, прымяняючы пераліванне крыві. Такім чынам, тэарэтычна даказана магчымасць звароту да жыцця памершага, скарыстоўваючы для гэтай мэты кроў другога памершага. Гэтым у пераліванні крыві пакладзен пачатак новай эры.

Дацэнт І. СТЭЛЬМАШОНАК,
дырэктар Беларускага навукова-даследчага інстытута пералівання крыві.

МІНСКІ ВАКЗАЛ

Упершыню пасля доўгага перапынку перад пасажырамі шырока адчыніліся дзверы Мінскага вакзала. Вакзал здан у эксплаатацыю. Асноўныя работы першай чаргі поўнасцю закончаны. Камісія Заходняй чыгункі прыняла вакзал з ацэнкай на «выдатна», за выключэннем часовых малярных работ.

Уцякаючы з Мінска, немцы 2 ліпеня 1944 года спалілі вакзал. Засталіся толькі сцены і жалезабетонныя перакрыжаванні. Праз месяц 5-ты аднаўленчы будаўнічы ўчастак Заходняй чыгункі прыступіў да работы па аднаўленню вакзала.

Знадворны выгляд будынка вакзала яшчэ нагадвае аб недалёкіх днях нямецкай акупацыі, аб пажарышчах, зладзеяннях фашысцкіх разбойнікаў, а ўнутры вакзала ўсё прыведзена ў парадак. Абшырныя залы для транзітных пасажыраў, зал для афіцэраў, агітпункт, касы, рэстаран з падсобнымі памяшканнямі поўнасцю адноўлены і пачалі працаваць.

У гутарцы з супрацоўнікам «Звязды» прараб вакзала тав. Позняк паведаміў:

— Зараз мы пачынаем аднаўленчыя работы другой чаргі. Сюды ўваходзіць заканчэнне рамонту гасцініцы, пакоя маці і дзіцяці, вялікай цырульні, медыцынскага пункта і іншых памяшканняў. Хутка пачнуцца і асноўныя работы па ўнутранай мастацкай аздобе вакзала. Для гэтай мэты запрашаюцца лепшыя скульптары, мастакі Беларусі. Будуць аформлены вялікія панно, устаноўлены барэльефы, скульптуры. Калоны і пілястры мяркуецца абліцаваць мармурам. Унутранае мастацкае афармленне вакзала будзе адлюстроўваць гераічны шлях Чырвонай Арміі і партызан Беларусі ў барацьбе з нямецкімі захопнікамі.

На танкавую калону імені Канстанціна Заслонава

Натхнёныя гістарычнымі перамогамі Чырвонай Арміі, працоўныя Аршаншчыны разгарнулі збор сродкаў на танкавую калону імені Героя Савецкага Саюза Канстанціна Заслонава. Ініцыятарамі гэтага патрыятычнага пачыну з'явіліся рабочыя і інжынерна-тэхнічны персанал дэпо чыгуначнага вузла Орша.

Уносячы наяўнымі грашыма 600 рублёў, дзяжурны па дэпо былы партызан тав. Савіцкі заявіў:

— Набліжаецца доўгачаканы момант, калі над Берлінам будзе ўзнят сцяг перамогі. Мы павінны працаваць, не пакладаючы рук, арганізаваць работу чыгункі так, каб на ёй няспынным патокам рухаліся паязды на фронт з узбраеннем і прадавольствам. Танкавая калона імені нашага дарагога, незабыўнага земляка Канстанціна Заслонава, пабудаваная на нашы грошы, будзе грознай зброяй, якой нашы слаўныя воіны знішчаць не адну тысячу гітлераўцаў.

Патрыятычны пачын чыгуначнікаў дружна падхапілі калгаснікі і ўсе працоўныя раёна. Калгаснікі сельгасарцелі імені Куйбышава ў першы-ж дзень сабралі на танкавую калону 15.000 рублёў. Толькі старшыня гэтага калгаса тав. Ермалючык унёс наяўнымі грашыма 1.000 рублёў.

Усяго за кароткі тэрмін працоўныя Аршаншчыны сабралі наяўнымі і здалі ў аддзяленне Дзяржбанка на танкавую калону імені Канстанціна Заслонава больш 1.000.000 рублёў. Збор сродкаў прадаўжаецца.

БІБЛІЯТЭКІ І ХАТЫ-ЧЫТАЛЬНІ Ў ЗАХОДНІХ АБЛАСЦЯХ БЕЛАРУСІ

У гарадах і вёсках заходніх абласцей Беларусі аднавілі работу бібліятэкі і хаты-чытальні. У адной толькі Баранавіцкай вобласці адкрыта 15 гарадскіх і раённых бібліятэк з вялікімі кніжнымі фондамі. На вобласці працуе звыш 200 хат-чытальняў і 16 дамоў культуры. На вечарах тут праводзяцца гутаркі і лекцыі, арганізуюцца калектыўныя чыткі газет і літаратуры. З вялікай цікавасцю вывучаецца кніга таварыша Сталіна «Аб вялікай Айчыннай вайне Савецкага Саюза». Нядаўна для бібліятэк і хат-чытальняў вобласці паступіла дадаткова каля 30 тысяч кніг палітычнай, гістарычнай і мастацкай літаратуры.

Звыш 16 бібліятэк, 150 хат-чытальняў аднавілі работу ў Гродзенскай вобласці. Для дапамогі па ўкамплектаванню іх літаратурай з Мінска выязджае спецыяльная камісія.

Зараз у заходніх абласцях Беларусі працуе 60 гарадскіх і раённых бібліятэк, 875 хат-чытальняў, 66 дамоў культуры. Для іх ужо адпраўлена звыш 140 тысяч кніг на рускай і беларускай мовах.

Падарункі воінам Чырвонай Арміі

БАРАНАВІЧЫ. (БЕЛТА). Працоўныя Баранавіцкай вобласці збіраюць падарункі байцам Чырвонай Арміі. Ужо сабрана вялікая колькасць мяса, сала, сухароў, печыва і малочных прадуктаў.

Сялянка вёскі Загор'е, Гарадзішчанскага раёна, Сафія Іванаўна Стасюкевіч здала ў фонд слаўных абаронцаў Радзімы 240 кілаграмаў мяса. Працоўныя Любчанскага раёна падрыхтавалі да адпраўкі на фронт 140 пасылак.

МАЛАДЗЕЧНА, 13 лютага. (БЕЛТА). Натхнёныя поспехамі Чырвонай Арміі, працоўныя сялянства Вялікасельскага сельсавета, Маладзечанскага раёна, арганізавалі збор падарункаў франтавікам да 27-й гадавіны Чырвонай Арміі. Ужо сабрана многа цёплай вопраткі, рукавіц, насок, вышытых насавых хустачак і іншых рэчаў. Ініцыятарамі збору падарункаў з'явіліся сяляне Дылейская Ніна, Ламака Вольга, Кашцюк Ніканай і другія.

ПАДЛЁДНЫ ЛОЎ РЫБЫ НА РЭКАХ БЕЛАРУСІ

На рэках Беларусі разгарнуўся масавы падлёдны лоў рыбы. Кругласутачна працуюць на рэках, азёрах і дробных вадаёмах рыбалавецкія брыгады Мінскай, Маладзечненскай і Полацкай абласцей. На адным з буйнейшых у рэспубліцы возеры Нарач (Маладзечненская вобласць) рыбакі паднялі з-пад лёду сотні пудоў буйнай шчукі.

Брыгада Пінскага рыбазавода студзеньскі план падлёднага лову выканала на 178 процантаў, здабыўшы каля двух тысяч пудоў першагатунковай рыбы. Паспяхова праходзіць лоў шчукі і ляшча на рэках і азёрах Палесся.

Рыбалавецкія брыгады рэспублікі ўжо далі дзяржаве больш 5 тысяч пудоў буйнай рыбы.

Зараз рыбпрамгасы рыхтуюць дадаткова вялікія невады, якія ў бліжэйшы час будуць выкарыстаны для падлёднага лову рыбы ў глыбокіх рэках і азёрах.

Па Совецкаму Саюзу

АДКРЫЦЦЁ ЦЭНТРАЛЬНАЙ КОМСАМОЛЬСКАЙ ШКОЛЫ

11 лютага ў Вешняках пад Масквой адбылося адкрыццё цэнтральнай комсамольскай школы пры ЦК ВЛКСМ. Школа будзе рыхтаваць кіруючыя комсамольскія кадры.

Праграма школы разлічана на паўтарагадовае навучанне. Вялікае месца ў ёй займаюць гісторыя ВКП(б), гісторыя народаў СССР і палітычная эканомія. Апрача таго, слухачы будуць вывучаць замежныя мовы, педагогіку і праходзіць ваенна-фізкультурную падрыхтоўку.

У лік слухачоў школы прынята 260 чалавек, сярод іх—сакратары абкомаў, райкомаў і гаркомаў комсамола, актыўныя ўдзельнікі вялікай Айчыннай вайны, кіраўнікі падпольных комсамольскіх арганізацый у раней акупіраваных нямецкімі захопнікамі раёнах краіны.

(ТАСС).

АДКРЫЛАСЯ УСЕСАЮЗНАЯ ЗІМНЯЯ СПАРТАКІЯДА ПРОФСАЮЗАЎ

У Ленінградзе адбылося адкрыццё 3-яй зімняй Усесаюзнай спартакіяды профсаюзаў. Буйнейшыя спаборніцтвы зімняга сезона праводзяцца на стадыёнах і ў заснежаных парках горада Леніна ўпершыню за час Айчыннай вайны. З усіх куткоў Совецкага Саюза прыбыла больш тысячы лепшых спартсменаў—прадстаўнікоў добраахвотных спартыўных таварыстваў.

(ТАСС).

КАЛГАСНІКІ ВЫВОЗЯЦЬ ЛЁД ДЛЯ АБВАДНЕННЯ ПАЛЁЎ

Казталаўскі раён знаходзіцца ў засушлівай частцы Заходне-Казахстанскай вобласці. Не спадзяючыся на ападкі, калгаснікі сельгасарцелі «Ураджай» вывозяць на свае палі глыбы ільду, расстаўляюць іх у шахматным парадку, а ў праменях ставяць чытуны. Прыкладу калгаса «Ураджай» паследавалі 24 сельгасарцелі раёна. Яны вывезлі на палі 10 тысяч кубаметраў ільду.

(ТАСС).

ПАЧАЛІСЯ ПАЛЯВЫЯ РАБОТЫ ВА УЗБЕКІСТАНЕ

У паўднёвых раёнах Узбекістана пачалася яравая сяўба. У Сурхан-Дар'інскай і Кашка-Дар'інскай абласцях сяўба ячменю і пшаніцы праведзена ўжо на 11 тысячах гектараў.

(ТАСС).

49 ДЗЁННЫХ НОРМ ЗА 2 ГАДЗІНЫ

Нядаўна паведамлялася аб выдатным поспеху стаханаўца завода імені Чкалава Уладзіміра Вялікага, які даў на сваім станку каля 5 тысяч процантаў дзённай нормы.

Рыхтуючыся да ўступлення ў рады партыі, 19-гадовы стаханавец рашыў азнаменаваць дзень уступлення ў кандыдаты ВКП(б) новым працоўным подзвігам. Прымяніўшы рацыяналізатарскае прыстасаванне на апрацоўцы важнай дэталі, ён за 2 гадзіны выпрацаваў 4.850 процантаў дзённай нормы. Выпушчаная прадукцыя забяспечвае дзесяцідзённую патрэбу ўсіх цэхаў завода ў гэтай дэталі.

(ТАСС).

АРКТЫЧНЫЯ ЭКСПЕДЫЦЫІ 1945 ГОДА

У бягучым годзе Арктычны навукова-даследчы інстытут значна расшырае сваю дзейнасць. Пры інстытуце стварaецца аддзяленне геаграфіі і гісторыі Арктыкі. Намечан рад экспедыцый. У заходняй частцы мора Лапцевых яны вывучаць знойдзеную тут старадаўнюю стаянку. Ва Усходне-Сібірскае мора накіроўваецца акіянаграфічная экспедыцыя, разлічаная на два гады. Рыхтуюцца буйныя комплексныя навукова-даследчыя экспедыцыі ў цэнтральную частку Арктыкі. Яны прадоўжаць даследванне прыполюснай вобласці, пачатае дрэйфуючай станцыяй Папаніна і седоўцамі. У гэтых работах прымуць удзел лётчыкі палярнай авіяцыі.

Значна расшыраюцца біялагічныя даследванні ўзбярэжжа і астравоў Арктыкі і Паўночнага Ледавітага акіяна. Асобна будуць даследваны леднікі, якія знаходзяцца на астравах Арктыкі. Гэта важна для высвятлення прычын, якія ўплываюць на клімат.

(ТАСС).

НОВАЯ МАДЭЛЬ ГУСЕНІЧНАГА ТРАКТАРА

На Алтайскім трактарным заводзе паспяхова прайшла выпрабаванні новая мадэль гусенічнага трактара.

На новым трактары ўстаноўлен дызельматор магутнасцю ў 58 конскіх сіл замест карбюратарнага рухавіка. Дызельны трактар адрозніваецца ад старой мадэлі больш высокай эканамічнасцю ў эксплуатацыі, больш трывалымі вузламі і дэталямі, зручнасцю абслугоўвання, прыгожым знадворным афармленнем.

(ТАСС).

Фізкультура і спорт

Спаборніцтвы фізкультурнікаў

БАБРУЙСК, 13 лютага. (БЕЛТА). У раёнах Бабруйскай вобласці закончылася двухдзённае спаборніцтва фізкультурнікаў па 10-кіламетраваму маршу, стральбе, стралковай падрыхтоўцы і бегу.

Першае месца ў спаборніцтве па лыжным маршы і за трохбор'е заняла каманда горада Бабруйска. Яна зрабіла 10-кіламетровы лыжны марш за 56 мінут 30 секунд. Другое месца заняла каманда фізкультурнікаў Глускага раёна.

Лепшыя фізкультурнікі вобласці ў колькасці 17 чалавек 16 лютага выедуць у сталіцу рэспублікі Мінск для ўдзелу ў розыгрышы першынства Беларусі.

* * *

МАЗЫР, 12 лютага. (БЕЛТА). Ва ўсіх раёнах Палескай вобласці праходзяць лыжныя спаборніцтвы фізкультурнікаў. У іх прынялі ўдзел 7.000 лыжнікаў. З асаблівай актыўнасцю прайшлі лыжныя спаборніцтвы ў Мазырскім раёне. Сярод мужчын першае месца тут заваяваў калгаснік сельгасарцелі імені Варашылава Аркадзі Бобр.

У НЕКАЛЬКІ РАДКОЎ

Працоўныя Талачынскага раёна сабралі на пабудову танкавай калоны «Беларускі комсамол» звыш 80.000 рублёў.

* * *

Пры Дзяржаўным інстытуце фізкультуры пачала працаваць дзіцячая спартыўная школа. Яе наведваюць каля 400 вучняў школ Мінска.

* * *

Пры мінскім ваентандлю адкрылася абутковая майстэрня. Хутка пачне працаваць і пашывачная майстэрня.

Водгукі за рубяжом на рашэнні Крымскай канферэнцыі трох саюзных дзяржаў

АНГЛІЯ

ЛОНДАН, 13 лютага. (ТАСС). Як перадае лонданскае радыё, рашэнні Крымскай канферэнцыі кіраўнікоў трох саюзных дзяржаў з энтузіязмам сустрэнуты ў Лондане, Вашынгтоне і Маскве. Лонданскія газеты расцэньваюць заяву аб выніках Крымскай канферэнцыі як хартыю новага ўстройства міру.

Англійскія газеты прысвячаюць перадавыя артыкулы заяве аб выніках Крымскай канферэнцыі.

ФРАНЦЫЯ

ЛОНДАН, 13 лютага. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр з Парыжа, газета «Орор» піша, што Францыя можа радавацца вынікам Крымскай канферэнцыі, хоць Францыя і не прымала ў ёй удзелу. «Канферэнцыя прыняла рашэнні,—піша газета,—якія нельга не адобрыць у цэлым, паколькі яны маюць мэтай знішчэнне германскага мілітарызма, а не германскага народа».

ЗША

ВАШЫНГТОН, 12 лютага. (ТАСС). Белы Дом апублікаваў сумесную заяву Сталіна, Рузвельта і Чэрчыля аб канферэнцыі, якая адбывалася ў Крыму.

Члены кангрэса ад дэмакратычнай і рэспубліканскай партый горача віталі рашэнні гістарычнай Крымскай канферэнцыі.

НЬЮ-ЙОРК, 12 лютага. (ТАСС). 12 лютага дзённыя газеты не выходзілі з прычыны таго, што адзначаўся дзень нараджэння прэзідэнта ЗША Лінкольна. Аднак усе галоўныя радыёстанцыі хутка перадалі паведамленне аб канферэнцыі кіраўнікоў трох дзяржаў у Крыму, спыніўшы пры гэтым свае чарговыя перадачы. У астатніх дзённых і ў ранніх вячэрніх бюлетэнях і праграмах перадач першае месца было ўдзелена гістарычным рашэнням Крымскай канферэнцыі.

ЮГАСЛАВІЯ

БЕЛГРАД, 13 лютага. (ТАСС). Газета «Борба» публікуе на першай старонцы паведамленне аб канферэнцыі кіраўнікоў трох дзяржаў у Крыму пад вялікім загалоўкам, у якім указваецца, што на канферэнцыі «дасягнута поўная згода і распрацаваны дэтальныя планы каардынацыі новых і яшчэ больш моцных удараў, якія павінны будуць нанесці нашы арміі і наша авіяцыя ў сэрца Германіі з усхода, захада, поўначы і поўдня». Газета змяшчае вялікія партрэты І. В. Сталіна, Ф. Рузвельта і У. Чэрчыля.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ЗАХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ

ЛОНДАН, 13 лютага. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца, што войскі саюзнікаў дасягнулі чыгуначнай лініі, якая ідзе ў паўночным кірунку ад Клеве (Германія) да Рэйна. Клеве ачышчан ад праціўніка. На поўдні ад Клеве войскі саюзнікаў дасягнулі Гау.

На ўсходзе ад бельгійска-германскай граніцы Прум (Германія) амаль поўнасцю ачышчан ад праціўніка, які абстрэльвае горад з мінамётаў, гармат і ружжаў. Захоплен Ватцэрат, у трох мілях на паўднёвы захад ад Прума. Войскамі саюзнікаў заняты Гарспельд, ідуць баі ў Савенігу, які знаходзіцца ў 4 мілях на ўсходзе ад Вейсвампаха.

На поўдні часці саюзнікаў увайшлі ў Віяндэн, дзе прадаўжаюцца баі. Балендорф ачышчан ад праціўніка.

У паўночным Эльзасе праціўніку ўдалося прарвацца ў заводскі раён Обергофена, каля Рэйна. Невялікія варожыя атрады, якія праніклі ў другія часткі горада, рассеяны. На працягу 10 дзён у Обергофене ідуць жорсткія баі.

За 9 лютага часцямі саюзнікаў на заходнім фронце захоплена 2.536 палонных.

У ноч на 13 лютага злучэнне лёгкіх бамбардыроўшчыкаў зрабіла налёт на Штутгарт і ваенныя аб'екты ў Заходняй Германіі.

ЛОНДАН, 13 лютага. (ТАСС). У паведамленні штаба ўзброеных сіл саюзнікаў на міжземнаморскім тэатры ваенных дзеянняў гаворыцца, што ў Італіі ў сувязі з дрэнным надвор'ем ваенныя дзеянні войск саюзнікаў на ўсіх участках фронта былі абмежаваны да мінімума.

ПРЫБЫЦЦЁ Ў ШВЕЙЦАРЫЮ АНГЛА-АМЕРЫКАНСКАЙ ЭКАНАМІЧНАЙ МІСІІ

ЛОНДАН, 12 лютага. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр з Берна, учора ў Швейцарыю прыбыла англа-амерыканская эканамічная місія. Французская дэлегацыя, як чакаюць, далучыцца да перагавораў 13 лютага. Парыжскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэр піша:

«Нямецкім ваенным злачынцам, у тым ліку Гітлеру, Гебельсу, Гімлеру і Герынгу, якія пераправілі свае нажытыя цёмнымі справамі багацці ў Швейцарыю, магчыма, неўзабаве будзе нанесен цяжкі ўдар, калі англа-французска-амерыканскай эканамічнай місіі, якая прыбыла ў Берн, удасца ўстанавіць супрацоўніцтва з швейцарскім урадам. Адна з задач эканамічнай місіі заключаецца ў тым, каб перашкодзіць, калі магчыма, таму, каб які-небудзь высокапастаўлены нямецкі палітычны дзеяч або прамыслоўца захаваў багацці, награбленыя ў розных акупіраваных еўрапейскіх краінах. Як мяркуюць, германскія кіраўнікі размясцілі ў Швейцарыі з дапамогай розных махінацый вельмі значныя сумы».

ФАРМІРАВАННЕ НОВАГА БЕЛЬГІЙСКАГА УРАДА

ЛОНДАН, 12 лютага. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, Ахіл ван Акер выступіў на прэс-канферэнцыі аб фарміраванні новага бельгійскага кабінета. Новы ўрад складаецца з 6 прадстаўнікоў каталіцкай партыі, 5 соцыялістаў, 4 лібералаў, 2 комуністаў і аднаго незалежнага беспартыйнага. Прэм'ер-міністр — Ахіл ван Акер, міністр замежных спраў і намеснік прэм'ер-міністра —Поль Анры Спаак.

Састаў ваеннага кабінета, у які ўвойдзе 6 міністраў, будзе вызначан советам міністраў. У яго ўвойдуць 2 прадстаўнікі каталіцкай партыі, 2 соцыялісты, 1 ліберал і 1 комуніст.

СУД НАД ЗДРАДНІКАМІ Ў ЮГАСЛАВІІ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Створаны па рашэнню антыфашысцкай скупшчыны народнага вызвалення Сербіі суд для разгляду спраў аб злачынствах, учыненых супроць сербскай нацыянальнай чэсці, прыступіў да работы. Рашэннем суда былая артыстка Белградскага тэатра Жанка Стокіч, якая служыла акупантам, пазбаўлена сербскай нацыянальнай чэсці на 8 год. На 7 год пазбаўлен сербскай нацыянальнай чэсці генерал былой югаслаўскай арміі Міраслаў Томіч, які камандаваў дывізіяй. Аказаўшыся ў палоне ў немцаў, Томіч падпісаў абавязацельства, што не будзе змагацца супроць іх, у выніку чаго быў адпушчан на радзіму. Тут ён ад імені чатырохсот выпушчаных з палону афіцэраў падпісаў удзячнае пісьмо здрадніку Недзічу. Пазней Томіч выступіў з заявай, у якой хлусліва апісваў жыццё ваеннапалонных у германскім лагеры пад Нюрэнбергам у ружовым святле. Гэтыя дакументы шырока скарысталіся гітлераўскай прапагандай. Паседжанні суда праходзяць пры перапоўненым зале.

Адказны рэдактар
В. САМУЦІН.

Абласное ўпраўленне кінофікацыі
і Беларуская кантора Галоўкінапраката
З 17 ПА 25 ЛЮТАГА У КІНОТЭАТРЫ «ПЕРШЫ» (гор. Мінск)
ПРАВОДЗЯЦЬ КІНОФЕСТЫВАЛЬ,
ПРЫСВЕЧАНЫ 27-й ГАДАВІНЕ РСЧА І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА.
Дэманструюцца наступныя кінофільмы:
17 — 18 — «ЧАПАЕЎ»
19 — 20 — «ДВА БАЙЦЫ»
21 — 22 — «ПАДВОДНАЯ ЛОДКА «Т-9»
23, 24 і 25—«ДА ПЫТАННЯ АБ ПЕРАМІР'І З ФІНЛЯНДЫЯЙ».
Кінофільмы будуць растлумачвацца лектарамі.
Пачатак сеансаў: у 12, 14, 16, 18, 20 і 22 гадзіны.
Каса адкрыта з 11 гадзін.
Прымаюцца калектыўныя заяўкі.

Сёння ў кінотэатрах:
Кінотэатр «Першы» «МАЛАХАЎ КУРГАН»
Кінотэатр «Беларусь» «ЧАКАЙ МЯНЕ»
Кінотэатр «Радзіма» «НОВЫЯ ПАХОДЖАННІ ШВЕЙКА»

Днепра-Дзвінскае ваенна-аднаўленчае ўпраўленне
прыступіла да заключэння дагавораў
НА ПЕРАВОЗКУ ГРУЗАЎ НА СУДНАХ І БУКСІРОЎКУ ПЛЫТОЎ ПА ДНЕПРА-ДЗВІНСКАМУ БАСЕЙНУ
Перавозка грузаў і буксіроўка плытоў будзе ажыццяўляцца ў мясцовых, прамых водных і прамых змешаных чыгуначных зносінах, назначэннем на ўсе чыгуначныя станцыі, прыстані сярэдняга і ніжняга Дняпра і Заходняй Дзвіны.
ЗА ДАВЕДКАМІ ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: Гомель, вул. Пушкіна, дом. № 23, 2 паверх, пакой 32.

БЕЛАРУСКАМУ ВОДАЧНА-ЛІКЁРНАМУ ТРЭСТУ
ПАТРАБУЮЦЦА
на сталую работу:
інжынеры-тэхнолагі водачнай прамысловасці, інжынер-будаўнік, інжынер па каштарысу, канструктар-чарцёжнік, эканаміст-фінансіст, эканаміст па планіраванню, эканаміст па працы, галоўны бухгалтар трэста, намеснік галоўнага бухгалтара, бухгалтары, рахункаводы, касіры, кіраўнік спраў, начальнік аддзела кадраў, сакратар, начальнік адміністрацыйна-гаспадарчага аддзела, кур'ер, прыбіральшчыца, тавараведы па нарыхтоўцы сыравіны і тавараў, тавараведы па снабжэнню, начальнік планава-фінансавага аддзела, загадчык цэнтральнай хімічнай лабараторыі, інжынеры-хімікі, лабаранты.
Аплата па згодзе.
ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: г. Мінск, вул. Варашылава, 19, лікёрна-водачны завод.

Беларускі Дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета
ў памяшканні Акруговага Дома Чырвонай Арміі
18 лютага РАНІШНІ СПЕКТАКЛЬ
„АЛЕСЯ"
Е. ЦІКОЦКАГА.
Пачатак у 12 гадзін.

Беларускі лесатэхнічны інстытут імені С. М. Кірава
АБ'ЯЎЛЯЕ ПРЫЁМ СТУДЭНТАЎ
НА ПЕРШЫ КУРС ПА НАСТУПНЫХ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯХ:
1. механізацыя лесараспрацовак і лесатранспарта;
2. механічная апрацоўка драўніны;
3. лясная гаспадарка.
Паступаючыя на першы курс падвяргаюцца прыёмным экзаменам:
1. на спецыяльнасць механізацыі лесараспрацовак і лесатранспарта і механічнай апрацоўкі драўніны — па матэматыцы, фізіцы, хіміі, рускай мове і літаратуры і па адной з замежных моў;
2. на спецыяльнасць лясной гаспадаркі — па фізіцы, хіміі, рускай мове і літаратуры.
Асобы, якія скончылі сярэднюю школу ў 1943—1944 гг. з атэстатам выдатніка, прымаюцца без прыёмных экзаменаў.
Умовы прыёму — агульныя для ўсіх ВТНУ. Іншагароднім прадастаўляецца інтэрнат.
ЗАЯВЫ ПАДАЮЦЦА НА ІМЯ ДЫРЭКТАРА З ПРЫКЛАДАННЕМ НАСТУПНЫХ ДАКУМЕНТАЎ: аўтабіяграфіі, атэстата аб сканчэнні сярэдняй навучальнай установы (у арыгінале), трох фотакартак размерам 3×4 см., даведкі аб адносінах да вайсковай павіннасці (для ваеннаабавязаных). Пашпарт прад'яўляецца асабіста.
ПРЫЁМ ЗАЯЎ ДА 15 САКАВІКА.
Пачатак заняткаў 1 красавіка.
ЗАЯВЫ І ЗАПЫТАННІ НАКІРОЎВАЦЬ ПА АДРАСУ: г. Гомель, Кірава, 167, Беларускі лесатэхнічны інстытут.
ДЫРЭКЦЫЯ.

МАГАЗІН
АКРУГОВАГА СОВЕТА ЎСЕАРМЕЙСКАГА ВАЙСКОВА-ПАЛЯЎНІЧАГА ТАВАРЫСТВА
прымае на камісію
ПАЛЯЎНІЧЫЯ СТРЭЛЬБЫ, БОЕПРЫПАСЫ І СПОРТІНВЕНТАР.
АДРАС: г. Мінск, Няміга, 3.

МІНСКАМУ МЯСАКАМБІНАТУ
ПАТРАБУЮЦЦА
на сталую работу:
хімікі, лабаранты, старшыя бухгалтары, касір, начальнік адміністрацыйна-гаспадарчага аддзела, каменшчыкі, штукатуры, слесары і электраманцёры.
ЗВЯРТАЦЦА Ў АДДЗЕЛ КАДРАЎ ПА АДРАСУ: г. Мінск, Чэрвеньскі тракт, 3.

ВЫІГРЫШНЫЯ ЎКЛАДЫ
У дзяржаўных працоўных ашчадных касах уведзены аперацыі па прыёму ад насельніцтва выйгрышных укладаў
ПРЫЁМ ВЫЙГРЫШНЫХ УКЛАДАЎ ПРАВОДЗІЦЦА УСІМІ АШЧАДНЫМІ КАСАМІ.
УКЛАДЧЫКІ, ЯКІЯ МАЮЦЬ НА ЗАХОЎВАННІ Ў АШЧАДНЫХ КАСАХ ВЫЙГРЫШНЫЯ ЎКЛАДЫ, КАРЫСТАЮЦЦА УСІМІ ПРАВАМІ, ПРАДАСТАЎЛЕНЫМІ ЎКЛАДЧЫКАМ АШЧАДНЫХ КАС, як-та:
СВАБОДНА РАСПАРАДЖАЦЦА СВАІМ УКЛАДАМ, ЗАХОЎВАННЕ УКЛАДАЎ У АШЧАДНЫХ КАСАХ НЕ АБМЯЖОЎВАЕЦЦА НІЯКІМІ ТЭРМІНАМІ.
ЦЭЛАСЦЬ УКЛАДАЎ, УНЕСЕНЫХ У АШЧАДНЫЯ КАСЫ, ГАРАНТЫРУЕЦЦА ЎРАДАМ САЮЗА ССР.
АШЧАДНЫЯ КАСЫ ЗАХОЎВАЮЦЬ ТАЙНУ УКЛАДАЎ.
Даходы па выйгрышных укладах выплачваюцца ў форме выйгрышаў.
ТЫРАЖ ВЫЙГРЫШАЎ ПРАВОДЗІЦЦА ДВА РАЗЫ У ГОД ПА ПАЎГОДДЗЯХ: у першай дэкадзе красавіка і ў першай дэкадзе кастрычніка, цэнтралізавана ў кожнай вобласці.
У кожным тыражы на 1.000 нумароў рахункаў (укладаў) па выйгрышных укладах падае па 25 выйгрышаў, у тым ліку адзін выйгрыш у размеры дзвесце процантаў сярэдняга астатка ўклада за прайшоўшае паўгоддзе; два выйгрышы ў размеры ста процантаў сярэдняга астатка ўклада і дваццаць два выйгрышы кожны ў размеры пяцьдзесят процантаў сярэдняга астатка ўклада за прайшоўшае паўгоддзе.
Унасіце вашы зберажэнні ў ашчадныя касы на выйгрышныя ўклады!
УПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖПРАЦАШЧАДКАС І ДЗЯРЖКРЭДЫТА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

ДАВОДЗІЦЦА ДА ВЕДАМА ЎСІХ ГРАМАДЗЯН, што мэблевая фабрыка „Радзіма"
купляе мяккую і жорсткую мэблю
ЯК СПРАЎНУЮ, ТАК І ПАТРАБУЮЧУЮ КАПІТАЛЬНАГА, СЯРЭДНЯГА І ДРОБНАГА РАМОНТУ.
Аплата за купленую мэблю праводзіцца наяўнымі грашыма ў дзень продажу ўласнікам мэблі.
З ЗАЯЎКАМІ ЗВЯРТАЦЦА ШТОДЗЁННА З 9 ДА 18 ГАДЗІН ПА АДРАСУ: г. Мінск, Рэволюцыйная вуліца, № 32, Мінскі аблдрэўхімсаюз або Апанскага, 77 — мэблевая фабрыка «Радзіма».
ПРАЎЛЕННЕ ФАБРЫКІ.

АТ 29759 Адрас рэдакцыі і выдавецтва: г. Мінск, вул. Пушкіна, 55, 3-ці паверх. Тэлефоны: Адказнага рэдактара—149, Адказнага сакратара—150.